

SOMAKISS RY

Somakiss ry

**ABESSINIALAISTEN
JA SOMALIEN**

KASVATUKSEN TAVOITEOHJELMA

2024

KASVATUKSEN TAVOITEOHJELMA

1. YHTEENVETO

Abessinialainen on yksi vanhimmista kissaroduista - ne ovat hurmanneet ihmisiä ympäri maailmaa 1800-luvun loppupuolelta asti. Absessinialaispentueisiin syntyi myöhemmin myös pitkäkarvaisia pentuja, joista kehitettiin 1960-luvulla somalikissa. Somali hyväksyttiin kattojärjestö Fiféssä omaksi rodukseen vuonna 1981. Roduilla on sama standardi karvan pituutta lukuun ottamatta.

Abessinialainen ja somali ovat elegantteja ja sopusuhtaisia kissoja, jotka tunnistaa turkin ticking-kuviosta, eli jokaisessa karvassa on väristä riippuen eri värisiä raitoja. Kooltaan ne ovat keskikokoisia kissoja. Luonteeltaan abessinialaiset ja somalit ovat aktiivisia ja omaan ihmiseen leimautuneita. Valtaosa on avoimia ja rohkeita ja ne sopeutuvat siten hyvin uusiin tilanteisiin ja asioihin.

Suomeen ensimmäinen abessinialainen saapui vuonna 1961 ja ensimmäinen somali vuonna 1983. Rotujen kasvattaja- ja kissamäärät ovat vuosien aikana vaihdelleet paljon; siinä missä abessinialaisia on rekisteröity tasaisen paljon vuosien varrella, ovat somalikissan rekisteröinti- ja kasvattajamäärät vähentyneet 90-luvun huippuvuosista huomattavasti viime vuosien aikana. Molemmat rodut ovat vakiinnuttaneet kuitenkin paikkansa Suomessa.

Nykyisellään abessinialainen ja somali ovat varsin perusterveitä kissoja kasvattajien pitkäjänteisen kasvatustyön tuloksena. Perinnöllisinä sairauksina testataan edelleen verkkokalvon rappeuma eli PRA sekä PK-anemia. Roduilla on pitkä historia maailmanlaajuisesti, ja siksi rotujen terveydestä tiedetään jo paljon ja geenipohja on erityisesti abessinialaisen osalta vielä laaja.

Abessinialainen ja somali ovat säästyneet niin kutsuuilta extremepiirteiltä. Joidenkin kattojärjestöjen alla on nähtävissä lähes itämaisen kaltaisia, suuria korvia, mutta Suomessa liioiteltuja piirteitä ei ole nähtävissä. Verrattaessa yksittäisten kissojen ulkomuotoa standardiin, roduilla esiintyy suurehkoakin vaihtelua yksilöiden välillä. Yksilöiden välinen ulkonäön vaihtelevaisuus ei kuitenkaan ole kissojen terveyteen tai elinvoimaisuuteen vaikuttava ongelma. Lisäksi ulkonäön vaihtelun suuruus kertoo myös rotujen geenipohjan monimuotoisuudesta.

Somalikissan osalta Suomen kasvattaja- ja rekisteröintimäärät ovat vähentyneet huomattavasti viime vuosina, ja olisikin tärkeää saada uusia rodun parasta ajattelevia kasvattajia mukaan toimintaan, jotta myös Suomen somalikanta pysyy elinvoimaisena.

Jatkossa on tärkeää huomioida, että geenipohja pysyy laajana molemmissa roduissa. Lisäksi tulee katsoa paitsi tulevaisuuteen suunnitelmien osalta, mutta myös taaksepäin useamman sukupolven verran, jotta kissan terveydestä saadaan kattava kuva. Rotujen perinnölliset sairaudet alkavat olla jo harvinaisia, ja toivon mukaan tähän pystytään jatkossakin. On tärkeää, että jalostuksessa ajatellaan koko ajan rotujen parasta, eli terveyttä, rodunomaista ulkonäköä sekä avointa, rohkeaa luonnetta. Samalla varmistetaan, että myös vuosien päästä ihmiset saavat nauttia abessinialaisesta ja somalista sellaisena kuin ne on tarkoitettu.

2. RODUN TAUSTA

2.1. HISTORIA

2.1.1 ABESSINIALAINEN

Abessinialainen on yksi vanhimmista kissaroduista. Rodun ylväs ja villi ulkomuoto on inspiroinut monia tarinoita, mutta kirjoitettu historia alkaa 1800-luvun loppupuolelta. Rodun nimi abessinialainen ei itse asiassa tule siitä, että rodun olisi ajateltu olevan kotoisin Abessinian, eli nykyisen Etiopian, alueelta, vaan siksi, että ensimmäisten Englannissa kissanäyttelyihin osallistuneiden "abessinialaisten" oli raportoitu olevan tuotu sieltä. Ensimmäinen maininta rodusta on ollut Harper's Weekly -julkaisussa 28.1.1872. Siinä mainitaan Crystal Palacen Joulukuun 1781 näyttelyssä 3. palkinnon saanut kissa, joka "oli tuotu Abessinian sodasta". Artikkelin liitteenä oli mukana kuvaus abessinialaisesta kissasta.

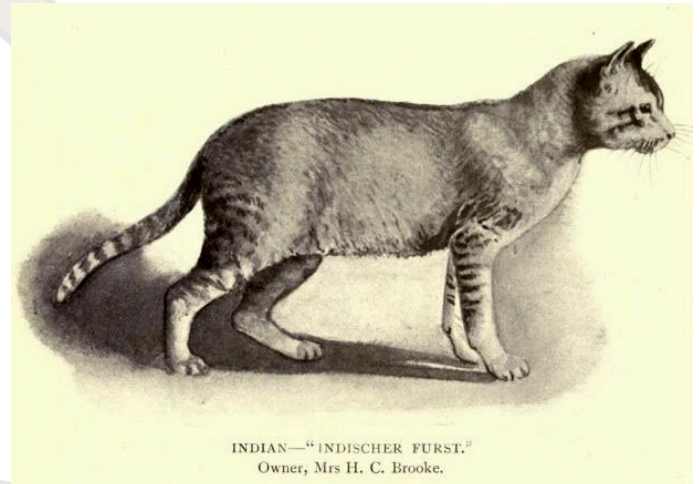
1874 julkaistussa Gordon Staplesin kirjoittamassa kirjassa "Cats, Their Points, and Characteristics" on myös mainittu abessinialainen. Mukana olevassa painokuvassa on ticking-kuvioinen kissa, jolta puuttuvat jalkojen ja pään tabbykuviot. Kuvatekstissä kerrotaan kissan olevan nimeltään Zula, omistaja rouva Barret-Lennard ja tuotu Abessinian sodan päättyessä. Brittijoukot lähtivät Abessinian toukokuussa 1868, joten tämä on hyvinkin saattanut olla ajankohta, jolloin ticking-kuvioiset kissat saapuivat ensimmäistä kertaa Englantiin. Valitettavasti mitään dokumentaatiota ei ole säilynyt siitä, ovatko nämä tuontikissat olleet mukana rodun ensimmäisten kissojen sukutauluissa. Uusimpien geneettisten tutkimusten perusteella abessinialainen on kuitenkin kotoisin Intian valtameren rannikolta ja Kaakkois-Aasiasta. Itse asiassa, varhaisin abessinialaiseksi tunnistettava näyte on edelleen tallessa Hollannissa Leidenin eläintieteellisessä museossa. Museon silloinen omistaja osti näytteen vuosien 1834-36 paikkeilla täytettyjen eläinten toimittajalta ja otsikoi kissan "Patrie, domestica Indica".

Vaikka abessinialainen rotuna on tosiaan luotu Brittein saarilla, Brittiläisen imperiumin tärkeän kauppapaikan Kalkuttan kautta matkanneet

Näyte Leidenin eläintieteellisessä museossa. Varhaisin tunnistettava abessinialainen.

kauppiaat ja siirtomaaisännät ovat todennäköisesti tuoneet rodun kehittämiseen käytettyjä kissoja mukanaan Englantiin. Nämä "intialaiset kissat" mainitaan myös rodun historiikkeissa vuosisadan vaihteesta, kuuluisimpia on varmasti Mr. H.C. Brooken vuonna 1901 Englantiin tuoma "Indischer Furst".

Tuolta ajalta on kuitenkin säilynyt tietoja vain hajanaisesti ja aukkopaiikkoja on paljon. Varmaa kuitenkin on, että abessinialaisenkin luonnissa on käytetty sekä tunnettuja rotuja, kuten siamilaisia, burmia ja venäjänsinisiä, sekä luonnollisesti roduttomia kissoja. Monilla tuon ajan kasvattajapioneereilla oli useamman rodun kasvatustoimintaa. Englannin rotujärjestö GCCF tunnusti rodun vuonna 1929, ja ensimmäinen abessinialaispentue Amerikassa syntyi vuonna 1935. Amerikkaan kuitenkin tuotiin kissoja Englannista jo ihan vuosisadan vaihteesta, mutta järjestelmällistä kasvatustoimintaa on heikosti dokumentoitu. Ensimmäinen maailmansota muodosti pullonkaulan

lähes kaikkien senaikaisten rotukissojen kasvatustoimintaan, eikä abessinialainen ollut tästä poikkeus. Joissain lähteissä mainitaan, että sotien jälkeen abessinialaisia oli jäljellä Englannissa enää n.12 kissaa. Rodun pelastamiseksi käytettiin kasvatuksessa mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevia kissoja. Tässä vaiheessa lienee myös pitkäkarvageeni tullut mukaan ja abessinialaispentueisiin syntyikin silloin tällöin pitkäkarvaisia pentuja. Pitkäkarvaisuutta eivät kuitenkaan rodun kasvattajat pitäneet haluttuna ominaisuutena ja nämä yksilöt karsittiin abessinialaiskasvatuksesta. Muutama kasvattaja kuitenkin ihastui pitkäkarvaisiin kissoihin, ja järjestelmällinen työ somalirodun luomiseksi alkoi. Rodut erosivat toisistaan 70- ja 80-lukujen taitteessa, kun somalikissojen virallinen rekisteröinti alkoi kaikissa kissoja rekisteröivissä organisaatioissa.

Kasvatustoiminnan käynnistyminen Suomessa

Ensimmäiset abessinialaispentueet Suomeen syntyivät vuonna 1966 Kate Stierncreutzsille (Mount Badger) sekä Aira Kronqvistille (Av Firousi). Kissat Tejada ja Jasmin oli tuotu Von Mariendaal-kasvattajalta Hollannista. Kate Stierncreutz oli kansainvälinen kissatuomari, ja arvostellut kissanäyttelyissä vielä 2000-luvun puolellakin, ja nämä kissat löytyvät edelleen Kissaliiton omakissatietokannasta. Ennen pentueita Suomeen oli tuotu jo useampia abessinialaisia, ensimmäiset vuonna 1961, mutta nämä kissat eivät jatkaneet sukua. Rotukissatoiminta yleisesti oli tuohon aikaan erittäin pienimuotoista ja hidasta, niin myös abessinialaiskasvatus, mutta pikkuhiljaa kasvatuskissakanta ja myös kasvatustyö laajeni.

Tuontikissoja kasvatuskäyttöön tuli ulkomailta. Abyfinns'-kasvattaja Märtha Wikströmin tuontikolli Ganymed von Memphis sai vain 2 pentua, mutta molemmat näistä onnistuivat jatkamaan linjaa, Abyfinns' Amber Wikströmillä itsellään ja Nanette av Firousin linja jatkui mm. Abytassun-kasvattajanimellä. Pentuekoko abessinialaiskasvatuksen alkuaikoina oli pieni, usein pentuja syntyi vain 1-2. Lisäksi, kuten nykyäänkin, monasti kasvatusura jäi muutama pentueeseen. Onneksi kuitenkin jatkoa löytyi, ja onneksi vielä mm. Mount Badger löytyy vielä joistain nykypäivänäkin kasvatuskäytössä olevista abessinialaislinjoista. Abessinialaista on aikojen kuluessa käytetty useiden muiden kissarotujen kehittämisessä ja geenipohjan laajentamisessa. Abessinialaisperimää kantavia

rotuja ovat esimerkiksi somali, ocicat, bengali ja LaPerm.

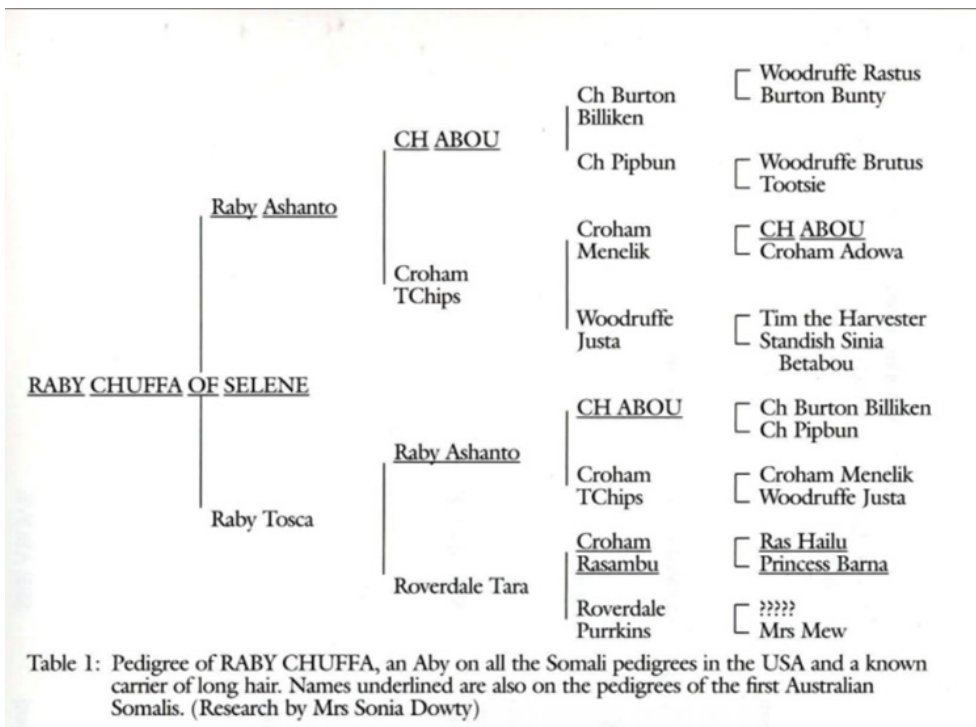

2.1.2 SOMALI

Ensimmäiset somalikissat syntyivät abessinialaisten pennuista 1960-luvulla eri puolilla maailmaa. Pitkäkarvaiset pennut olivat yleensä ei-toivottuja ja niistä yritettiin vaivihkaa päästä eroon, mutta amerikkalainen Evelyn Mague ihastui niihin ja alkoi kasvattaa niitä tarkoituksella. Nimen somali hän keksi siitä, että Somalia oli siihen aikaan Abessinian (nykyään Etiopia) naapurimaa. Todennäköisesti pitkäkarvageeni on tullut abessinialaisrotuun jo 1930-40-luvuilla Englannissa, kun sotien jälkeen jouduttiin turvautumaan muihin rotuihin geenipohjan laajentamiseksi. Ensimmäinen Isosta-Britanniasta Amerikkaan tuotu abessinialainen, joka tunnistettiin somalin esi-isäksi, oli "Raby Chuffa", joka syntyi huhtikuussa 1952 ja vietiin Amerikkaan Lady Barnardin toimesta vuonna 1953. Tämä kissa on jokaisessa Amerikasta peräisin olevan somalin sukutaulussa.

Suomen ensimmäinen somalipentue Kuva: Pirkko Heinonen

Ensimmäisten somalien sukuvaulu

Suomeen ensimmäisen somalin, riistanvärisen Josinia Musayid'in, toi 21.5.1983 n klo 18.00 Australiasta Pirkko Heinonen, joka kasvatti somaleita kasvattajanimella Heiskan. Suomen ensimmäinen somalipentue syntyi 7.2.1984, isänä norjalainen USAn tuonti Millkreek's Reynard Jr. Josinia sai 27 pentua ja sillä oli 7 pentuetta. Juha Autiolle, kasvattajanimellä Ogaden, syntyi seuraava somalipentue 12.10.1985.

Ruotsista tuotiin ensimmäinen punainen naaras Sinian Chispa Del Sol vuonna 1984. Ruotsista tuotiin myös riistanvärinen naaras Grönkullas Gertrud ja samanväriset urokset Grönkullas Gilbert sekä Soma Athos. Ensimmäinen Suomeen tuotu punainen uros oli Soma Porthos. Australiasta tuotiin vuonna 1988 Cha Earth Wind and Fire. Näitä yllä mainittuja kissoja pidetään Suomen kantasomaleina, joista kaikki Suomen somalit ovat peräisin.

Heti ensimmäisten Pirkko Heinosen (Heiskan) ja Juha Aution (Ogaden), perään tuli muitakin kasvattajia: Jarmo Räihä (Uhurun), Helena ja Aarre Pohjavirta (Abun-Abun), Leena Jokela (Hingstbackes) ja Bjarne Wikström (Troll-Eken's). Ennen Suomeen tuontia somalit ehtivät sekä Norjaan että Ruotsiin, joista etenkin alkuaikoina tuotiin useita naaraita ja uroksia kasvatukseen Suomeen.

FIFe hyväksyi somalin omaksi rodukseen vuonna 1981. Alkuvuosina somali arvosteltiin näyttelyissä puolipitkätokategoriasa muiden puolipitkätokarvarotujen kanssa. Vuonna 1992 somali kuitenkin siirrettiin lyhytkarvakategoriaan, jossa abessinialainenkin arvostellaan, koska rotumääritelmät ovat roduilla samat turkin pituutta lukuunottamatta.

Somalien väreistä ensimmäinen hyväksytty oli riistanvärinen (ruddy), joka kutsuttiin myös nimellä "usual" eli tavallinen. Nimeä näkee vieläkin käytettävän. Seuraavaksi hyväksyttiin punainen (sorrel) eli kaneli.

Muut FIFen hyväksymät värit ovat diluutiivärit beige ja sininen sekä kaikkien edellä mainittujen värien hopeamuunnokset.

2.1.3. VARIANTIT

Somali on rotuna ollut pieni verrattuna isosiskoonsa abessinialaiseen. Abessinialaista on voitu käyttää mm. somalin geeniperimän laajentamiseen. Variantit ovat ilmiasultaan lyhytkarvaisia, mutta kantavat pitkäkarvageeniä perimässään. Niillä useimmiten on abessinialaisia pidempi ja pehmeämpi turkki. Variantit rekisteröidään FIFe:ssä abessinialaisiksi. Aiemmin variantit rekisteröitiin siten, että värikoodin perään tuli VAR-lyhenne merkitsemään pitkäkarvatekijän perimää, ja lisäksi variantin rekisterikirjaan tuli merkintä "vain somalikasvatukseen". Nykyään variantti-merkintää ei enää tule rekisterikirjaan ja varianttia voi käyttää somalikissan, variantin tai abessinialaisen kasvatukseen.

Joskus näkee puhuttavan varianteista EMS -koodilla SOS (Somali Shorthair) eli lyhytkarvainen somali. FIFessa näin ei ole, mutta esimerkiksi Governing Council of the Cat Fancy - GCCF luokittelee variantit.

3. ROTUYHDISTYKSET JA NIIDEN HISTORIA

3.1 SOMAKISS RY

Somalikissoille ja varianteille perustettiin oma yhdistys Somakiss ry vuonna 1991. 2000-luvun alussa yhdistys päätti ottaa mukaan myös abessinialaiskissojen omistajat ja kasvattajat.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja valvoa somalien ja abessinialaisten kasvatusta ja tunnetuksi tekemistä sekä toimia kissaroduista kiinnostuneiden yhdyssiteenä. Yhdistys pyrkii saamaan innokkaat kissanomistajat ja abysomaleista kiinnostuneet kissaharrastajat mukaan yhteiseen toimintaan. Yhdistys harjoittaa tiedotus- ja neuvontatoimintaa, järjestää esittelynäyttelyitä sekä ylläpitää yhteyksiä koti- ja ulkomaisiin kissajärjestöihin.

Vuonna 2011 yhdistys otti käyttöön kasvattajasi-toumuksen ja siihen liittyvän pentuelomakkeen. Sitoumusta päivitettiin vuonna 2018, jolloin luovutusikäsuositus nostettiin 12 viikosta 14 viikkoon. Kasvattajasitoumuksen allekirjoittaessaan yhdistyksen kasvattajajäsen sitoutuu muun muassa täyttämään pentuelomakkeen jokaisesta kasvattamastaan abessinialais- ja somalipentueesta, ja toimittamaan sen yhdistyksen terveystietokirjan ylläpitäjälle. Asianmukaisesti täytetty pentuelomake on ehtona syntyneiden pentueiden julkaisemiselle yhdistyksen pentulistoilla. Yhdistyksellä oli pentue- ja terveystietokirja myös ennen vuotta 2011.

Koska Somakiss ry toivoo kasvattajiensa kiinnostavan huomiota kasvattajien geneettiseen monimuotoisuuteen, ei pentulistalla julkaista yhdistelmiä, joiden sukusiitosprosentti on 12,5% tai sen yli. Yhdistyksellä on Suomen Kissaliiton kanssa yhteistyösopimus, jonka mukaan liitto lähettää yhdistykselle rotuja koskevaa materiaalia. Yhdistyksellä on oikeus lähettää Kissaliiton liittokokouksiin edustaja, jolla on puheoikeus somali- ja abessinialaiskissoja koskevissa asioissa.

3.2 ABYS RY

Vuonna 1968 SUROKIn abessinialaisharrastajat perustivat oman jaoston, joka julkaisi lehteä, huolehti pentuvälityksestä ja järjesti tapahtumia jäsenille. Vuonna 1988 jaostosta tehtiin itsenäinen yhdistys, Abessinialais-somaliyhdistys ry, jotta muidenkin rotukissayhdistysten abessinialais- ja somaliharrastajat voisivat liittyä yhdistyksen jäseniksi. Vuonna 1994 yhdistys sai nykyisen nimensä Aby- ja Somalikissat AbyS ry.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää abessinialais- ja somalikissojen suunnitelmallista kasvatustyötä, terveyttä ja hyvinvointia, arvostusta ja tunnetuksi tekemistä sekä toimia näistä kissaroduista kiinnostuneiden yhdyssiteenä.

3.3. KANSAINVÄLISET KISSAJÄRJESTÖT

- Fédération Internationale Féline - FiFe Kissarotuja 48, 4 kategoriaa, abessinialaiset ja somalit arvostellaan kategoriassa 4.
- Cat Fanciers Association - CFA Kissarotuja 42, lyhyt- ja pitkäkarvaryhmät. Abessinialaiset värikoodilla 0380-0387 arvostellaan lyhytkarvaisissa ja somali värikoodilla 1380-1387 arvostellaan pitkäkarvaisten ryhmässä.
- The International Cat Association - TICA Kissarotuja 72, abessinialaiset arvostellaan lyhytkarvaryhmässä ja somalit pitkäkarvaryhmässä.
- World Cat Federation - WCF Kissarotuja 82, 5 ryhmää. Abessinialaiset arvostellaan lyhytkarvaisten ryhmässä ja somali puolipitkäkarvaisten ryhmässä.
- Governing Council of the Cat Fancy - GCCF Kissarotuja 51, 6 ryhmää. Abessinialaiset arvostellaan ryhmässä 4 ulkomaiset rodut ja somalit ryhmässä 2 puolipitkäkarvaiset, jossa mukana SOL, eli pitkäkarvainen versio sekä SOS eli variantit.
- Australian Cat Federation - ACF

Kissarotuja 51, 3 ryhmää, abessinialaiset ja somalit arvostellaan ryhmässä 3.

- Co-ordinating Cat Council of Australia - CCC of A

Kissarotuja 45, 3 ryhmää, abessinialaiset ja somalit arvostellaan ryhmässä 3.

- New Zealand Cat Fancy - NZCF

Kissarotuja 52, abessinialainen arvostellaan lyhytkarvaryhmässä ja somalit pitkäkarvaryhmässä.

- Southern African Cat Council - SACC

Kissarotuja 42, 4 ryhmää, abessinialaiset ja somalit arvostellaan ulkomaisten rotujen ryhmässä.

- World Cat Congress - WCC

Maailman suurimmat kissajärjestöt ovat jäseniä, kokoontuu kerran vuodessa. WCC: n tarkoituksena on edistää parempaa ymmärrystä ja yhteistyötä maailman eri kissayhdistysten välillä molempia osapuolia kiinnostavissa ja huolenaiheissa.

Tavoitteet: Kissan terveyden edistäminen, kissoja koskevan lainsäädännön konsultointi, tuottaa ja jakaa kissoja koskevaa koulutusmateriaalia ja sukutaulujen ja kasvattajien tunnustaminen ja rekisteröinti.

3.4. BREED COUNCIL

Jokaisella FIFen hyväksymällä rodulla voi olla rotuneuvosto. FIFen alaisen neuvoston tehtävänä on maailmanlaajuisesti edesauttaa edustamansa rodun/rotujen standardia ja muita asioita. Rotuneuvoston tavoite on viedä rotuunsa liittyviä ehdotuksia FIFen yleiskokoukselle sääntöjen mukaisesti. FIFe-rotuneuvostot (Breed councils) FIFen rotuneuvostoissa kasvattajilla on mahdollisuus vaikuttaa oman rotunsa standardeihin ja kasvatussääntöihin. Neuvostojen jäsenyyshedellytykset löytyvät rotuneuvostosäännöistä,

Since 1991

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1 POPULAATION KOKO JA KASVATUSPOHJA (GEENIPOHJA)

Lyhyesti geneettisen monimuotoisuuden merkityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä

Tehollinen populaatiokoko

Tehollisella populaatiokoolla (N_e) tarkoitetaan lisääntyvää osaa koko populaatiosta eli seuraavan sukupolven tuottavan yksilöiden määrää. Tehollinen populaatiokoko on siis tavallisesti pienempi kuin itse populaatio. Tehollinen populaatiokoko kuvaa rodun jalostuspohjan laajuutta ja populaation geneettistä monimuotoisuutta.

Mitä pienempi tehollinen populaatiokoko on, sitä enemmän rodun geneettisestä monimuotoisuudesta katoaa sukupolvien vaihtuessa. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. Tehollisen populaatiokoon olisikin hyvä olla mahdollisimman suuri. Jotta sukusiitoksen negatiivisilta vaikutuksilta vältyttäisiin, tulisi N_e :n olla vähintään 50-100, jolloin sukusiitosasteen nousu yhdessä sukupolvessa on 0,5-1,0 %. Tehollisen populaatiokoon riittävästä tasosta voidaan parhaiten huolehtia käyttämällä jalostukseen yksilöitä ja sukulinjoja mahdollisimman laajasti, sekä pitämällä jälkeläismäärät niin tasaisina kuin mahdollista.

Abessinialaisia ja somalikkisvoja kasvatetaan useissa maissa, joten rotujen tehollinen populaatiokoko ei rajoitu vain Suomen populaatioihin, vaan rotuihin on mahdollista tuoda rajojen ulkopuolelta uutta geneettistä materiaalia. Koska abessinialaisia ja somaleita saa astuttaa keskenään ilman erikoislupaa, on roduilla periaatteessa yhteinen tehollinen populaatiokoko. Käytännössä rotuja kuitenkin kasvatetaan paljolti erillään, mutta abessinialaisia hyödynnetään somalien geenipoolin laajentamisessa.

Siitosmatadorit

Matadoriksi kutsutaan kolla, jota käytetty useille

naaraille. Tällöin sukusiitosprosentti seuraavissa sukupolvissa helposti nousee ja sukukatoprosentti laskee. Siitosmatadorin geenit kertautuvat monen sukupolven aikana ja näkyvät useissa sukutauluissa. Hyvänä tasona kollin käyttämisessä on 5 % pentuja sinä vuonna syntyneistä pennuista ja isoisänä 10 % ko. vuonna syntyneistä pennuista. Luonnollisesti täytyy tosin myös huomioida, kuinka paljon jälkeläisiä on jäänyt kasvatuskäyttöön. Toisaalta sitten kyllä viidennen-kuudennen pentueen kohdalla, puhumattakaan siitä ylöspäin, herää ehkä kysymys ko. pentuemäärien tarkoituksesta?

Pentue- ja pentumäärät koskevat tietenkin myös naaraita. Lisäksi naaraiden kohdalla tulisi myös muistaa pentueiden hoidon rasitus elimistölle.

4.1.1 POPULAATION

RAKENNE JA SUKUSIITOS

Taulukoihin on otettu Kissaliiton Omakissa-järjestelmästä kaikki vuosien 2006-2020 välillä rekisteröidyt Suomessa syntyneet abessinialaiset ja somalit. Tarkoituksena on, että tarkasteltavat tiedot vastaavat mahdollisimman paljon käytännön kasvatuksen kokonaiskuvaa, joten variantit ja hopeakasvatukseen käytetyt kissat on otettu erilleen. Variantit on laskettu osaksi somalien taulukoita, sillä kasvatuksellisesti variantit ovat olleet käytössä vain somalikasvatuksessa ja niiden laskeminen osaksi abessinialaisten kasvatuspoolia vääristää lukuja.

Hopeita ei käytännössä käytetä lainkaan perusvärysten kasvatukseen ja koska niiden kasvatus 2006 - 2020 on ollut äärimmäisen pienimuotoista, on ne jätetty pois.

Tuontikissat on taulukoitu vain, jos niitä on käytetty kasvatukseen. Jalostuksellisesti kasvatukseen käyttämätöntä tuontikissaa ei ole tarpeellista tilastoida. Tuontikissoja on molemmissa roduissa tuotu myös lemmikeiksi etenkin naapurimaista.

ABY pentueet vuosina 2006-2020

Vuosi	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pentujen määrä Omakissassa	47	34	47	57	40	38	63	52	34	38	49	52	47	64	59
Montako erisää pennuilla on	10	8	11	12	11	8	15	14	9	8	12	14	11	13	14
Suomalaiset kollit	3	4	3	6	6	4	8	9	7	4	5	8	4	7	9
Tuontikollit	5	2	4	3	3	3	4	5	2	4	4	4	4	4	5
Ulkomaiset astutukset	2	2	4	3	2	1	3	0	0	0	3	2	3	2	0
Montako erisää pennuilla on	15	9	15	15	17	14	17	20	12	15	14	16	15	18	16
Suomalaiset naaraat	14	8	13	12	16	13	14	16	10	13	12	13	13	14	12
Tuontinaaraat	1	1	2	3	1	1	3	4	2	2	2	3	2	4	4

Created with Datawrapper

Abessinialaispentueiden määrä on pysynyt melkolailla tasaisella tasolla, hienoista nousua on huomattavissa vasta viime vuosina.

Since 1991

SOM-pentueet vuosina 2006-2020

Vuosi	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pentujen määrä Omakissassa	39	32	51	40	36	23	17	26	34	20	58	28	37	34	27
Montako erisää pennuilla on	7	7	9	10	11	6	3	9	7	5	8	5	7	10	7
Suomalaiset kollit	5	5	6	5	5	2	2	7	3	3	1	2	2	5	3
Tuontikollit	1	2	2	2	5	4	1	2	2	2	6	3	4	4	4
Ulkomaiset astutukset	1	0	1	3	1	0	0	0	2	0	1	0	1	1	0
Montako erisää pennuilla on	12	9	13	12	10	7	5	10	10	7	16	7	9	11	9
Suomalaiset naaraat	9	7	8	9	9	7	5	10	10	9	13	6	9	10	8
Tuontinaaraat	3	2	5	3	1	0	0	0	0	1	3	1	0	1	1

Created with Datawrapper

Ensimmäinen somalipentue rekisteröitiin Suomessa vuonna 1984. Vuodet 1990-95 olivat somalikasvatuksen kulta-aikaa, ainakin jos katsomme rekisteröityjen määrää. Vuonna 1993 rekisteröitiin koko tähänastisen somalihistorian suurin pentumäärä, yhteensä 133 pentua. Yllä olevasta taulukosta näkee, että vuonna 2020 rekisteröitiin vain 27 pentua.

TAULUKOITA

TEHOLLINEN POPULAATIOKOKO

Rodun tehollinen populaatiokoko on laskettu seuraavalla kaavalla sukupolvittain:
 $4*U*N / (2*U+N)$. Peruskaavaan on tehty korjaus, jossa epätasainen pentujen lukumäärä ja päällekkäisten sukupolvien vaikutus on pyritty ottamaan huomioon.

Abessinialaisten tehollinen populaatio

Vuodet	Pennut	Käytetyt urokset	Käytetyt naaraat	Tehollinen populaatiokoko	Sukusiitoksen aste %	Suhde urokset / naaraat	Kasv. Kissojen osuus
2006-2008	128	25	28	53	0.95%	0.89%	41.41
2009-2011	135	28	37	64	0.78%	0.76%	48.15
2012-2014	149	29	37	65	0.77%	0.78%	44.30
2015-2017	139	24	38	59	0.85%	0.63%	44.60
2018-2020	170	34	42	75	0.67%	0.81%	44.71

Created with Datawrapper

Tehollisen koon osuus maksimista

Oletetaan, että jokainen siitoskissa olisi tehnyt vain yhden pentueen, kuten tehollinen populaatiokoko olettaa. Tällöin uroksia ja naaraita olisi yhtä paljon siitoskäytössä. Jos sukupolvessa syntyisi esim. 300 pentuetta, tehollinen populaatiokoko olisi $2*pentueiden\ lkm$, eli 600 (normikaava, ei korjausta). Jos saamme laskelmaamme teholliseksi populaatiokooksi 250, silloin vertaamalla toteutunutta tehollista kokoa maksimiin, saamme tietää, mikä osuus maksimista on hyödynnetty. Esimerkin tapauksessa 250/600, eli 41,6% hyödynnetty.

Sukupuolisuhde

Siitoksessa käytettävien urosten ja naaraiden lukumäärien suhde sukupolvittain. Taulukosta näkee, että roduissa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta, vaan siitokseen käytettyjen sukupuolten välinen suhde on pysynyt vakiona. Poikkeuksen muodostaa somaleiden tarkastelujakso 2015-2017, jolloin käytettyjen urosten määrä (23) on ylittänyt selvästi käytettyjen naaraiden määrän (15). Somaleissa, rodun ollessa pienilukuinen, voi yksittäisten tuontikollien vaikutus näkyä hetkellisesti.

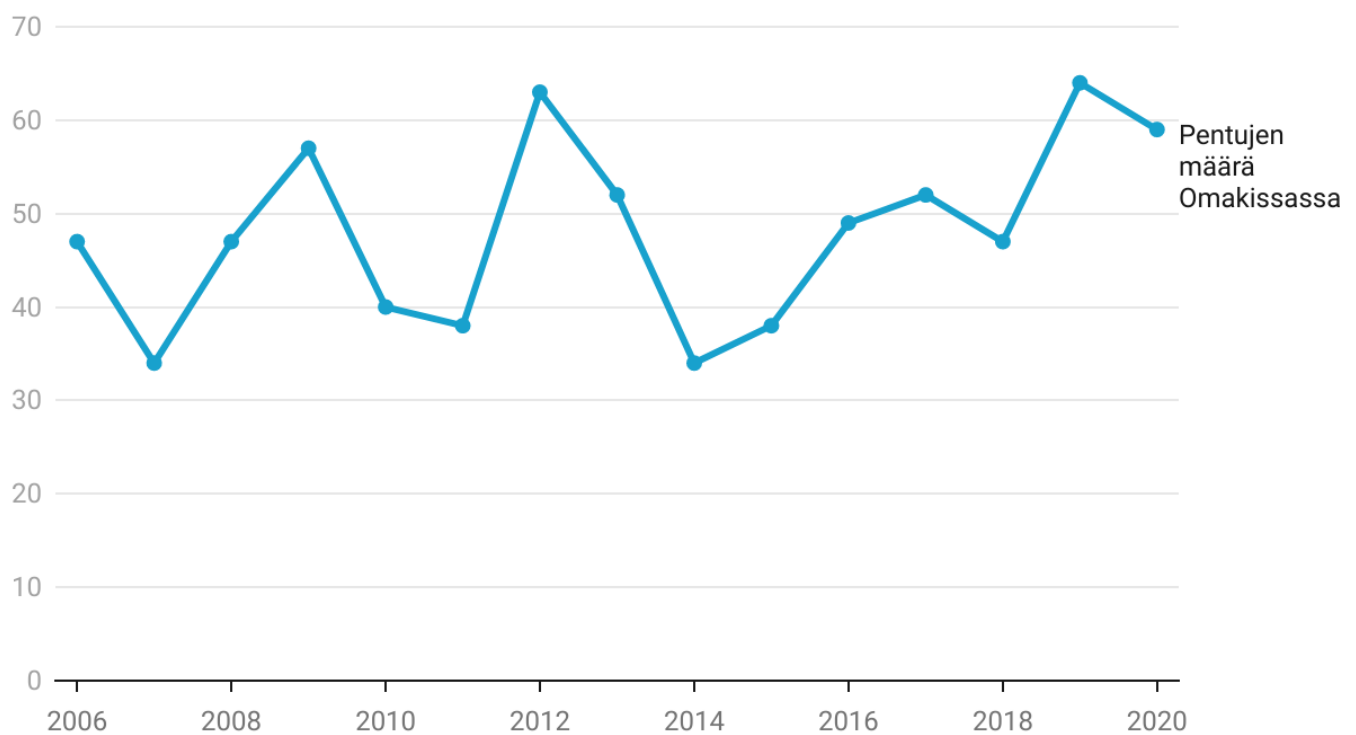
Somalien tehollinen populaatio

Vuodet	Pennut	Käytetyt urokset	Käytetyt naaraat	Tehollinen populaatiokoko	Sukusiitoksen aste %	Suhde urokset / naaraat	Kasv. Kissojen osuus
2006-2008	122	16	26	40	1.26%	0.62%	34.43
2009-2011	99	20	24	44	1.15%	0.83%	44.44
2012-2014	76	17	19	36	1.39%	0.89%	47.37
2015-2017	106	23	15	36	1.38%	1.53%	35.85
2018-2020	98	17	24	40	1.26%	0.71%	41.84

Created with Datawrapper

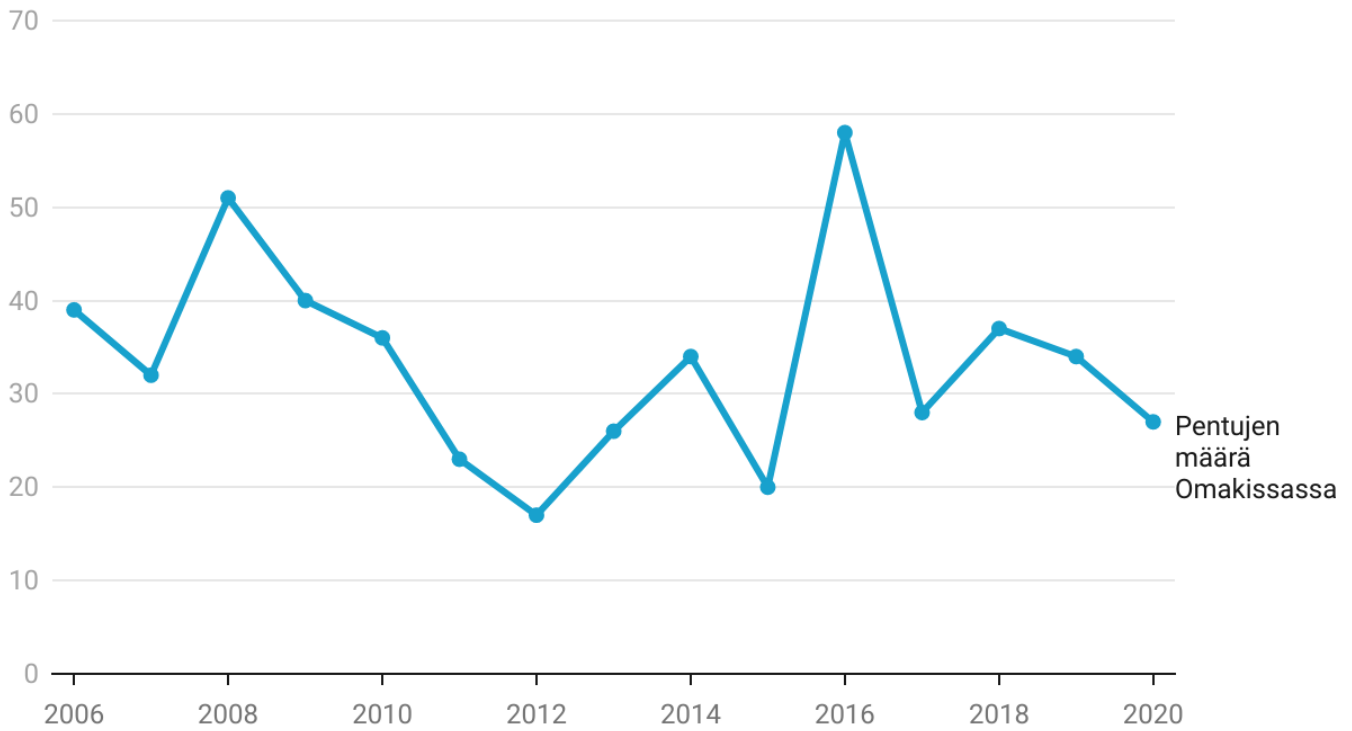
Since 1991

Abessinialaisten rekisteröinnin kehitys

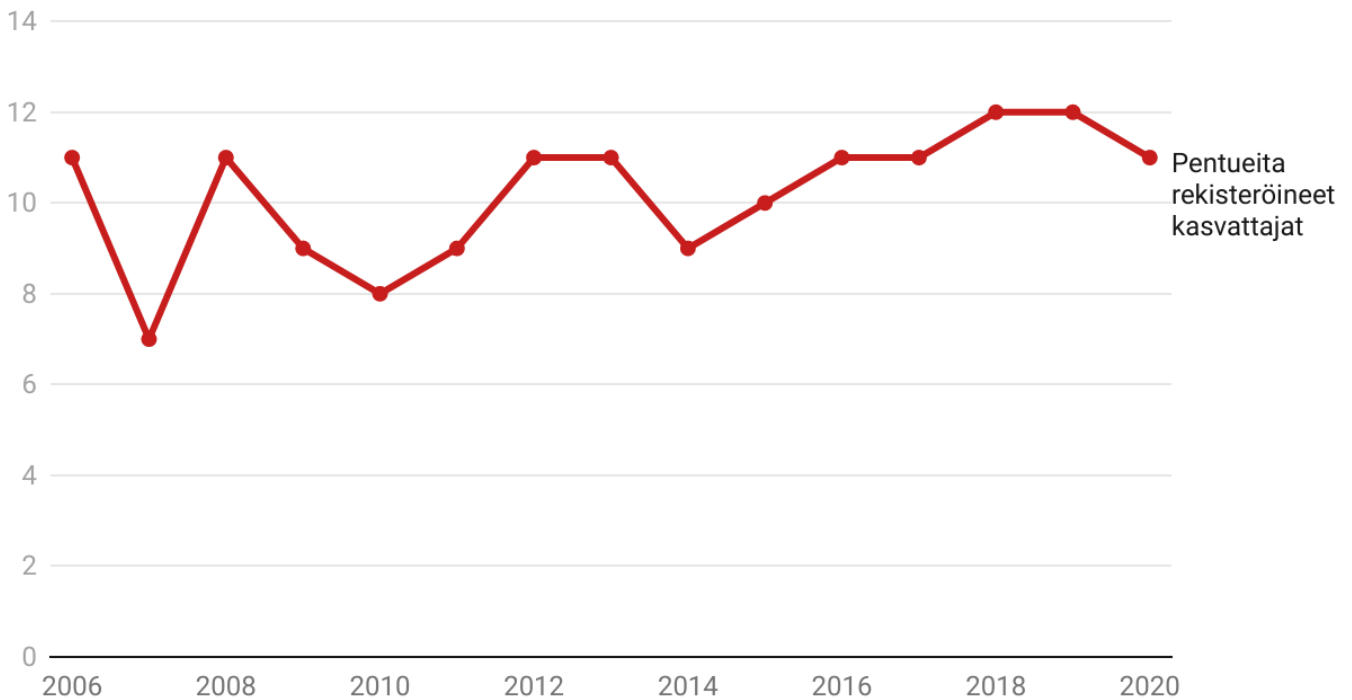
Created with Datawrapper

Somalien rekisteröinnin kehitys

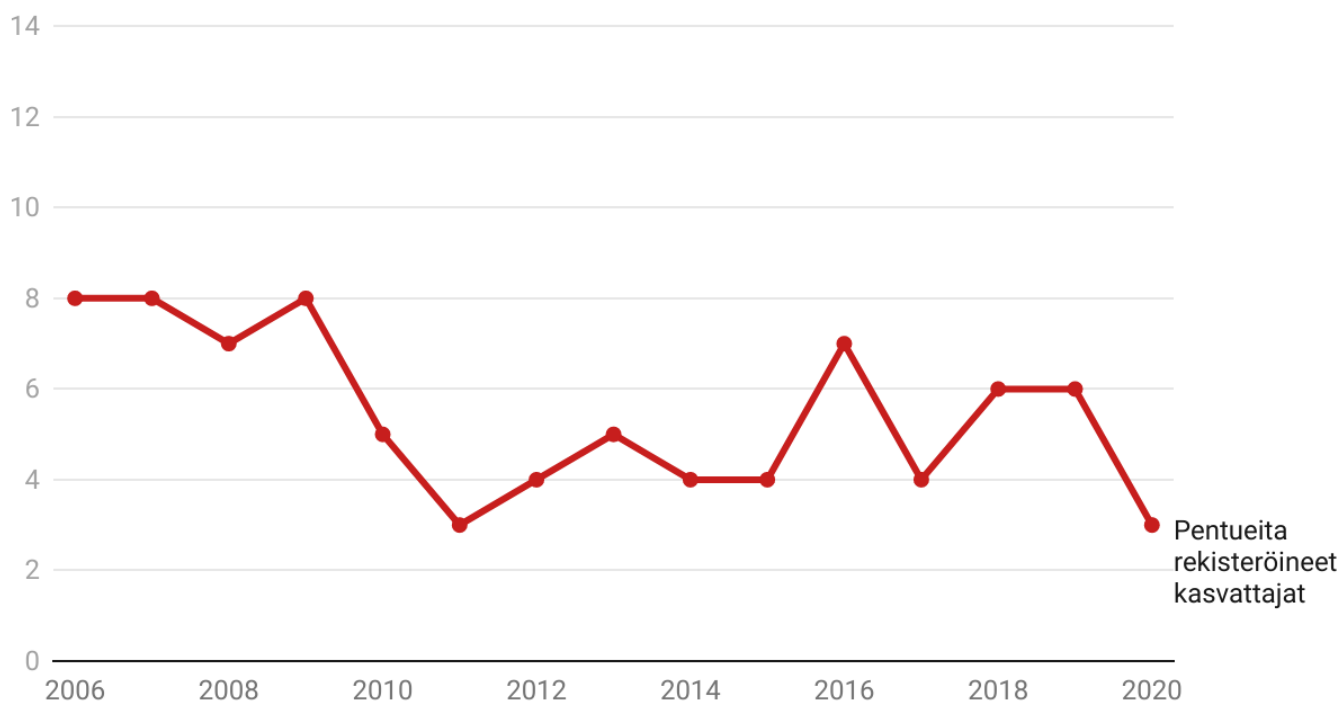
Created with Datawrapper

Aktiiviset ABY-kasvattajat vuosittain

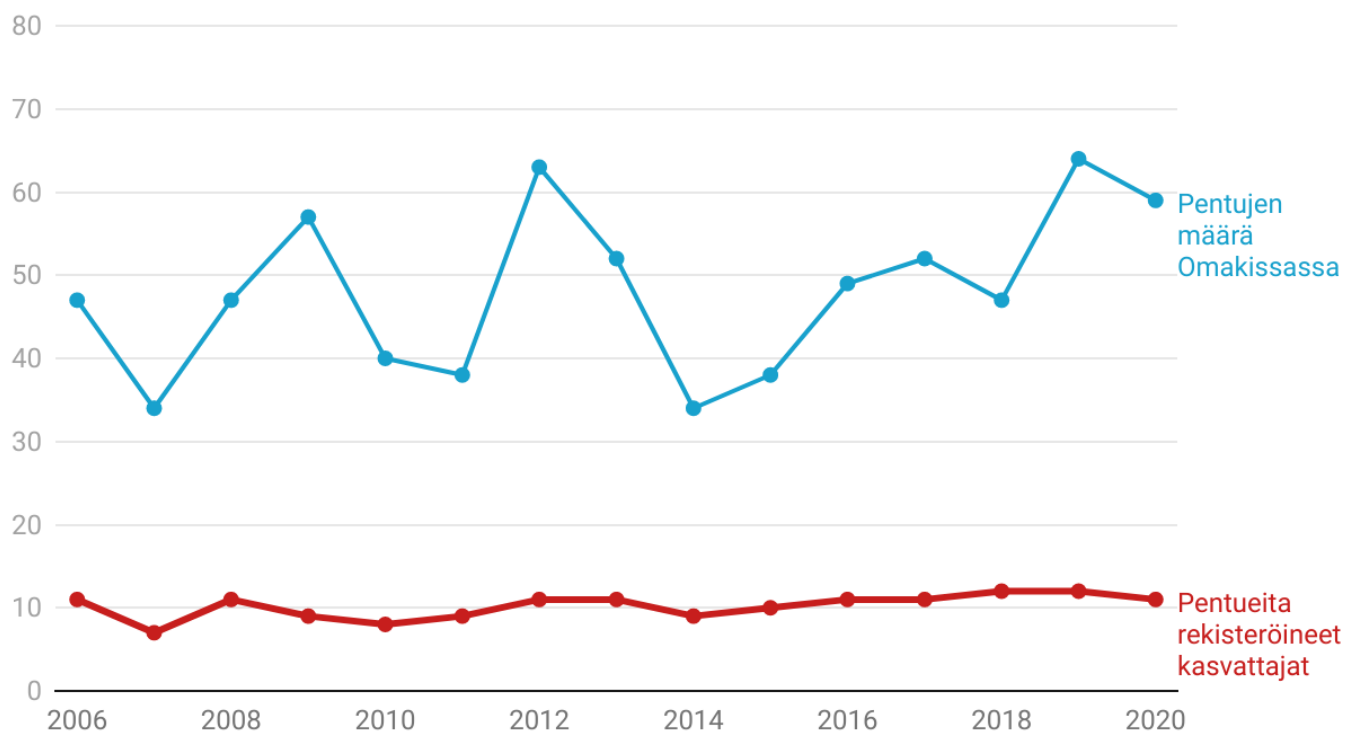
Created with Datawrapper

Aktiiviset SOM-kasvattajat vuosittain

Created with Datawrapper

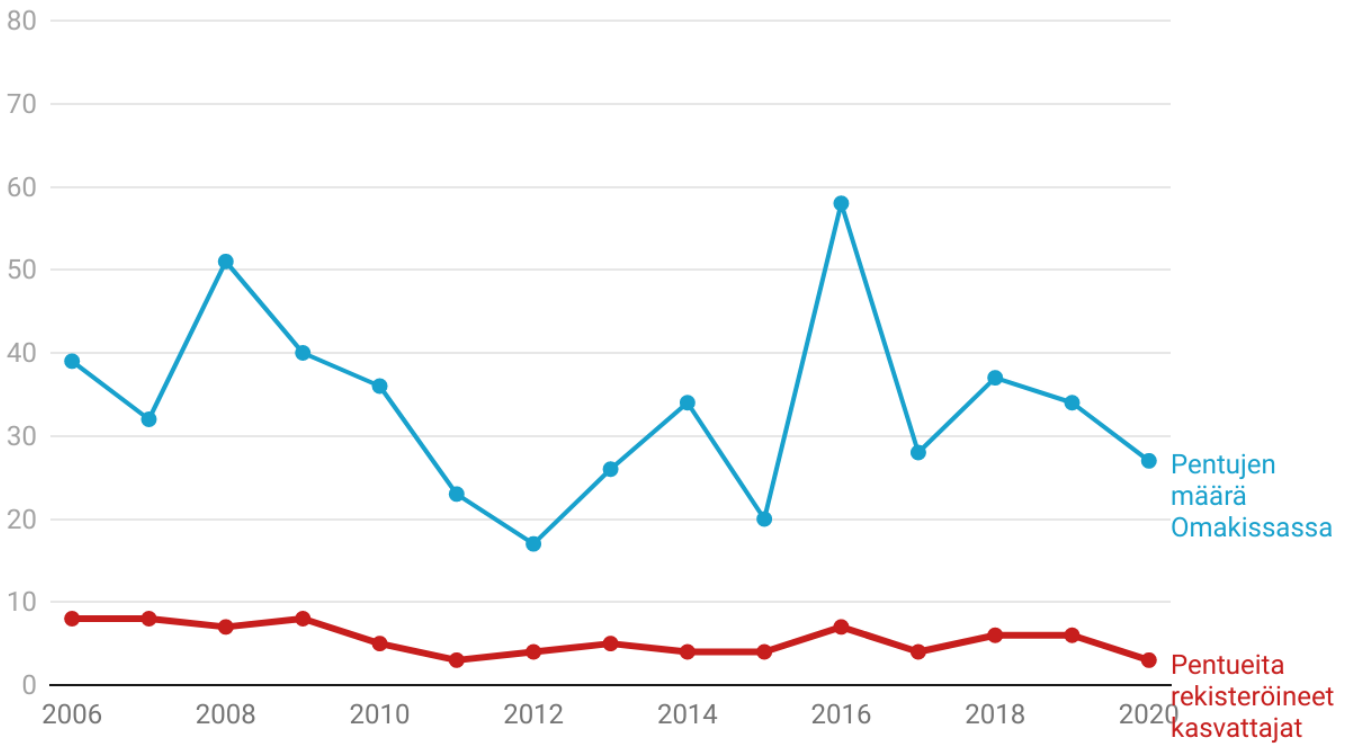
ABY-kasvattajien määrä syntyneisiin pentuihin verrattuna

Created with Datawrapper

Kuten taulukosta käy ilmi, abessinialaiskasvattajien määrä on pitkään pysynyt suunnilleen samalla tasolla, mutta koska kasvatus on pienimuotoista, on vuosittainen vaihtelu ollut melko suurta.

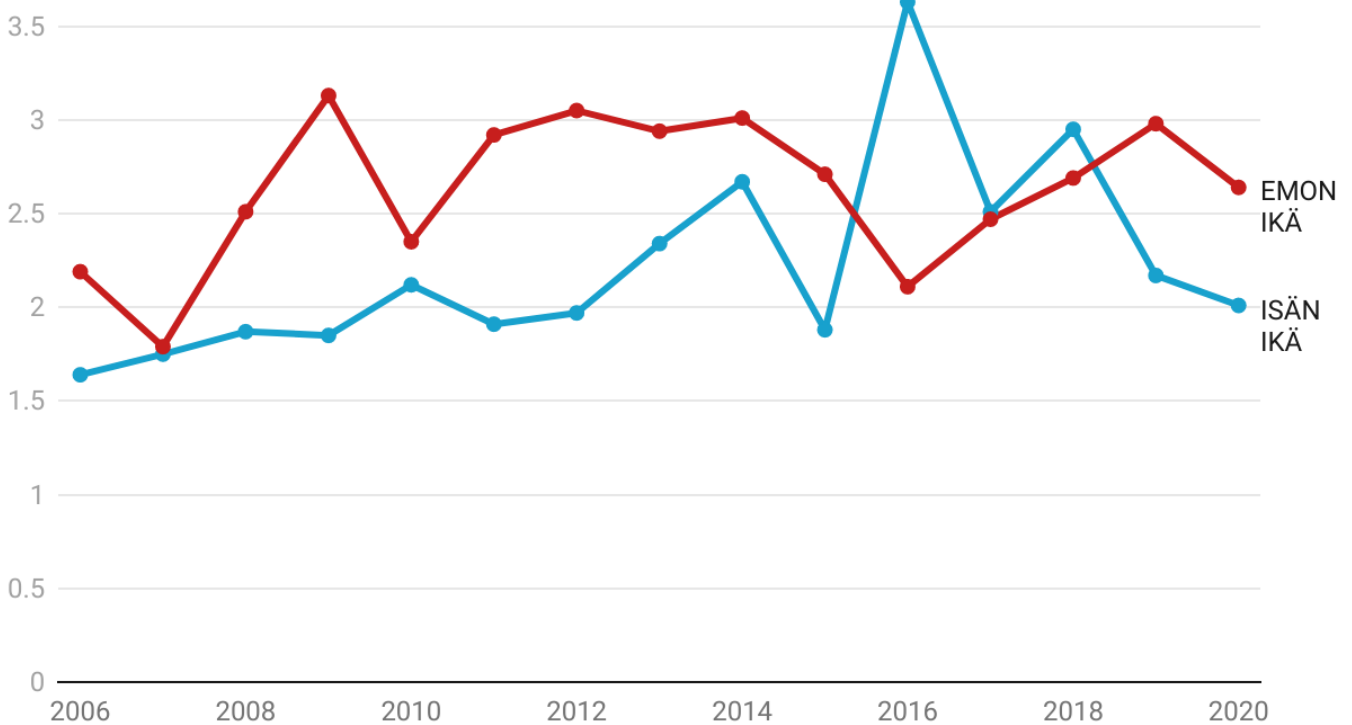
SOM-kasvattajien määrä syntyneisiin pentuihin verrattuna

Created with Datawrapper

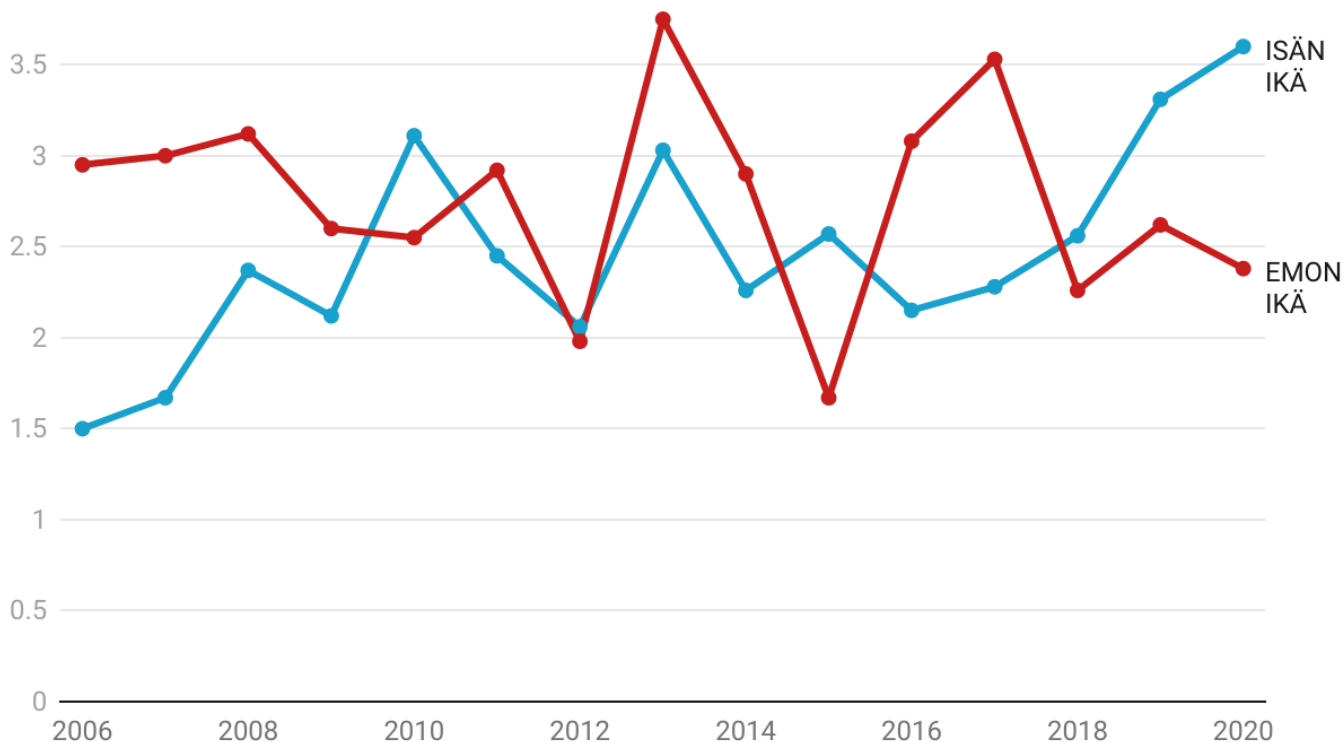
Tästä kaaviosta näkee ehkä parhaiten somalikasvattamisen ongelman: vain muutama aktivikasvattaja ja pentuemäärä laskussa. Kaikille pienimuotoisesti kasvattaville kasvattajille ei synny joka vuosi pentuja.

ABY Pentueiden vanhempien ikä keskiarvona

Created with Datawrapper

SOM Pentueiden vanhempien ikä keskiarvona

Created with Datawrapper

Eniten jälkeläisiä saaneet abessinialaisnaaraat vuosina 2006-2020

EMOT	PENNUK	PENTUEET
FIN*Link Ayana	25	8
FI*Lovedevotion Elisabeth	18	4
FIN*Bluestream's Ariel	16	7
RU*Greenville Summer of Laire	16	6
FIN*Bluestream's Iris	13	5
FI*Link Malaika Mnia	13	4
FIN*Nebuankhet Carramaena	12	3
FI*Link Monaimba Om	11	4
FI*Nebuankhet Yraen Ruadh	11	4
FIN*Silkkihienon Namarie	11	3

Tässä osiossa haettiin ns. matadorinaaraita, joilla ollut paljon pentuja. Somaleiden kohdalla ei ylipennutuksesta onneksi voi puhua, koska pentueita / naaras on vain 3-4. Sen sijaan abessinialaisnaaraista erottuu selkeästi Link Ayana, 8 pentuetta, Bluestream's Ariel, 7 pentuetta sekä Greenville Summer of Laire, 6 pentuetta. Kaksi ensimmäistä ovat olleet Link-pentueiden emoja.

Somakiss ry

Eniten jälkeläisiä saaneet somalinaaraat vuosina 2006-2020

EMOT	PENNUT	PENTUEET
FIN*Misobel's Abigail	21	3
FIN*Kharn-Ka Alette	15	4
FI*SunnyPace Consolida	15	3
FIN*Kharn-Ka Imperia Isabel	14	3
FI*Amajan eAmbra Eminente	11	3
FI*Kharn-Ka Wylove Frost	11	4
FI*Amajan Gigi Gioia	11	4
FIN*Misobel's Blue Surprise	10	2
FI*Kharn-Ka Great Gatsby	10	3
FI*Kharn-Ka Taygeta Taurus	10	3
FIN*Kisompa's Dianna	10	3

Created with Datawrapper

Abessinialaiskoleista Rackarkatten's Blue Sunny Boy, Bifrost Which Wizardry is This ja Greenville Oberon of Laire johtavat selkeästi pentuutilastoa. Niillä on karkeasti kaksinkertainen pentuemäärä muihin verrattuna. Osiris (V) Total Surprise on tehnyt 2 pentuetta Ruotsiin, joten sen pentuemäärä Suomessa on näiden eniten jälkeläisiä saaneiden kollien keskitasoa.

Tilastojen koostamisen jälkeen on kuitenkin Virosta tuotu kolli Renaldo Charming Crumbs tehnyt vuosien 2020 - 2023 aikana peräti 14 pentuetta, joissa yhteensä 54 pentua. Tämä kolli jättää kirkkaasti aiemmat siitosmatadorit kauas taakseen. Pentueet on tehty Kultaleijonan ja Sugarbabes-kasvattajanimille. Tällaisia pentu- ja pentuemääriä ei käytännössä näe missään muualla kuin kaupallisessa kissanpentutuotannossa.

Koska Kissaliiton kasvattajasopimuksessa ja siitoskollisopimuksessa sitoudutaan kasvatustyön päämääränä parantamaan kasvatettua kissarotua/-rotuja, Somakiss ry ei kannata tällaista toimintaa tai kannusta siihen. Yksikään näistä kissoista ei ole käynyt kertaakaan näyttelyissä.

Eniten jälkeläisiä saaneet abessinialaisurokset vuosina 2006-2020

ISÄT	PENNUT	PENTUEET
S*Rackarkatten's Blue Sunny Boy	27	8
DK*Bifrost Which Wizardry is This	20	8
Dushara Colour Tint	20	5
Osiris(V) Total Surprise	16	6
RU*Greenville Oberon of Laire	16	7
Shadeaby Heartbreaker	15	4
Detrevande's Xemm	14	3
S*Nekayahs Quillan Quieto	13	4
Dushara Godric-of-Kawaii	13	4
FI*Lovedevotion Berlioz	13	4
FIN*Bluestream's Xeveri	13	4

Created with Datawrapper

Eniten jälkeläisiä saaneet somaliurokset vuosina 2006-2020

ISÄT	PENNUT	PENTUEET
Ferox Acquiro Amor	22	5
FI*Kharn-Ka Your Choice	20	9
Foxgarden's Baron Barnsby (*D)	20	5
(N)Villkattens Wilmer	19	5
S*Lord Avalon Rocco of Kisompa	18	3
Tutankhamon di Gens Rubra	16	5
Olaf von Gulda	16	5
GR*Nektarcats Duffy	16	4
W'Moritz von Rankwald*CH	13	4
N*Villkatten's David Beckham	13	3
FI*Kharn-Ka Moon Shadow	13	3
IT*X-Factor di Gens Rubra	13	5

Created with Datawrapper

Eniten 2. polven jälkeläisiä saaneet abessinialaisurokset vuosina 2006-2020 (pentujen isoisät)

ISOISÄT	PENNUT
RU*Greenville Oberon of Laire	39
S*Rackarkatten's Blue Sunny Boy	32
Dushara Colour Tint	30
Dushara Godric-of-Kawaii	29
GB*Riverfern Light My Fire	27
Mozart v. Harmonie	27
FI*Link Moses	26
S*Aucuparia's Irbis	25
S*Hjortronstogens Private Dancer	25
S*Rackarkatten's Paco Rabanne	24

Created with Datawrapper

Eniten 2. polven jälkeläisiä saaneet somaliurokset vuosina 2006-2020 (pentujen isoisät)

ISOISÄT	PENNUT
FI*Kharn-Ka Your Choice	30
DK*Dushara Danü	29
FIN*Kharn-Ka Heartbreaker	29
S*Lord Avalon Rocco of Kisompa	24
Tutankhamon di Gens Rubra	23
W'Moritz von Rankwald*CH	23
GR*Nektarcats Duffy	22
FIN*Exlibris Sirius	22
FIN*Kisompa's Calogero	21
FIN*Kharn-Ka Bluesbrother	20
FIN*Exlibris Faunus	20
Foxgarden's Winter Whisky (*D)	20

Created with Datawrapper

4.1.2 KASVATUSPOHJA SUKUPOLVITTAIN

Somakiss ry on kerännyt vuosien varrella sopimuskasvattajiltaan emoon, isään, pentueisiin ja tiineyteen liittyviä tietoja. Somakissin terveysrekisterin yksittäiset tiedot näkee vain terveysrekisterin hoitaja. Hän koonnut tiedot seuraaviin Somakissin taulukoihin.

Huom. Vuoden 2021 tiedot ovat vain heinäkuuhun asti.

Abessinialaisten tiedot ovat vuosittain. Somaleita syntyy niin vähän, että tiedot on koottu kolmen vuoden paketteihin, jotta yksittäistä kissaa ei voi jäljittää. Samasta syystä hopeat on käsitelty omana ryhmänä eikä väreittäin.

Somakiss abessinialaiskollien ikä astutushetkellä

	uros astumisikä kk	n = riista	a = sininen	o = punainen	p = beige	hopea
v.2011	20,66 kk	2	1	3		
v.2012	31,8 kk	6	1	2	1	
v.2013	30,23 kk	8	1	4		
v.2014	21,14 kk	2	2	1	2	
v.2015	24,66 kk	6	2	1		
v.2016	41,7 kk	8	1	1		
v.2017	37 kk	8	3	1		
v.2018	19,25 kk	6	1	1		
v.2019	22,3 kk	9	2	2		
v.2020	27,93 kk	12	2		1	
v.2021	32,08 kk	10	2			

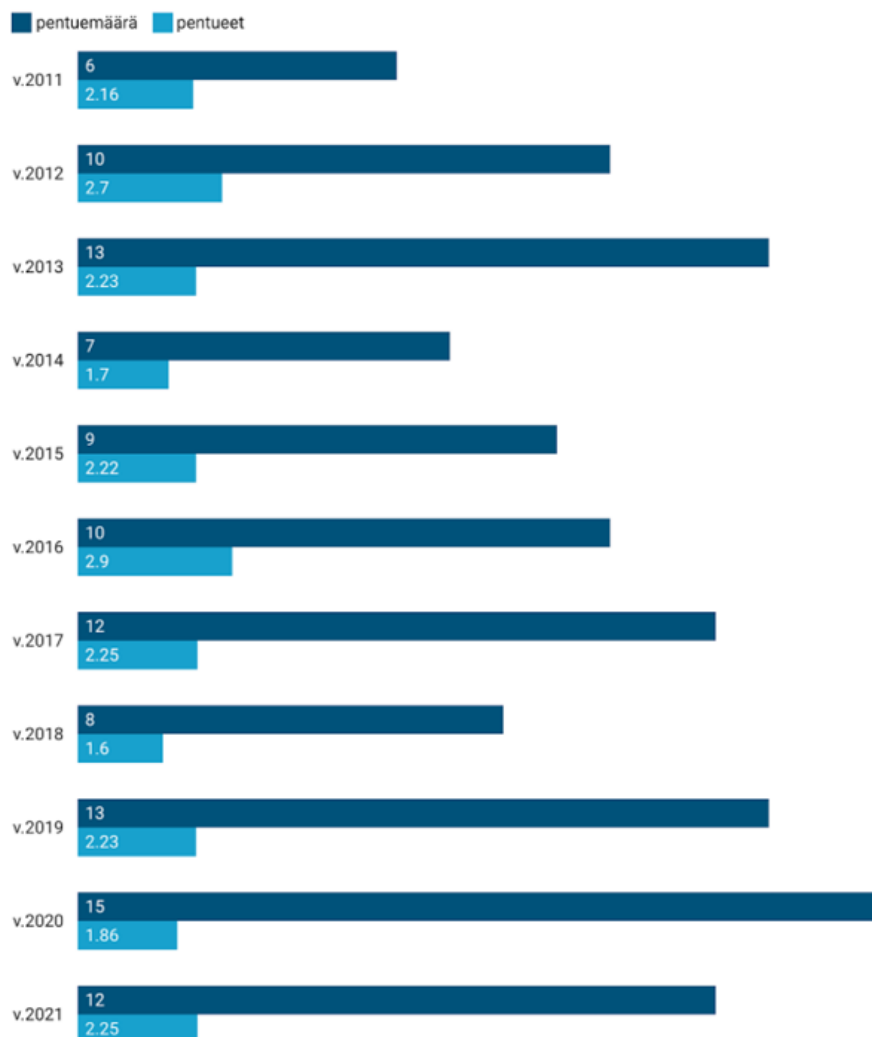
Somakiss somalikollien ikä astutushetkellä

	uros astumisikä kk	riista	aby var riista	sininen	punainen	aby var punainen	
v.2011- 2014	21,82	15		3		2	
v.2015- 2017	20,84	14			7		
v.2018- 2021	31,87	10	1	1	8		

Created with Datawrapper

Kemiallisen kastration (Suprelorin-implantaatti) käyttö on helpottanut kollien pitoa leikkaamattomana pidempään.

Somakiss abessinialaiskollien pentue- ja pentumäärä

Created with Datawrapper

Somakiss somalikollien pentue- ja pentumäärä

■ pentuemäärä ■ pentueita/isä

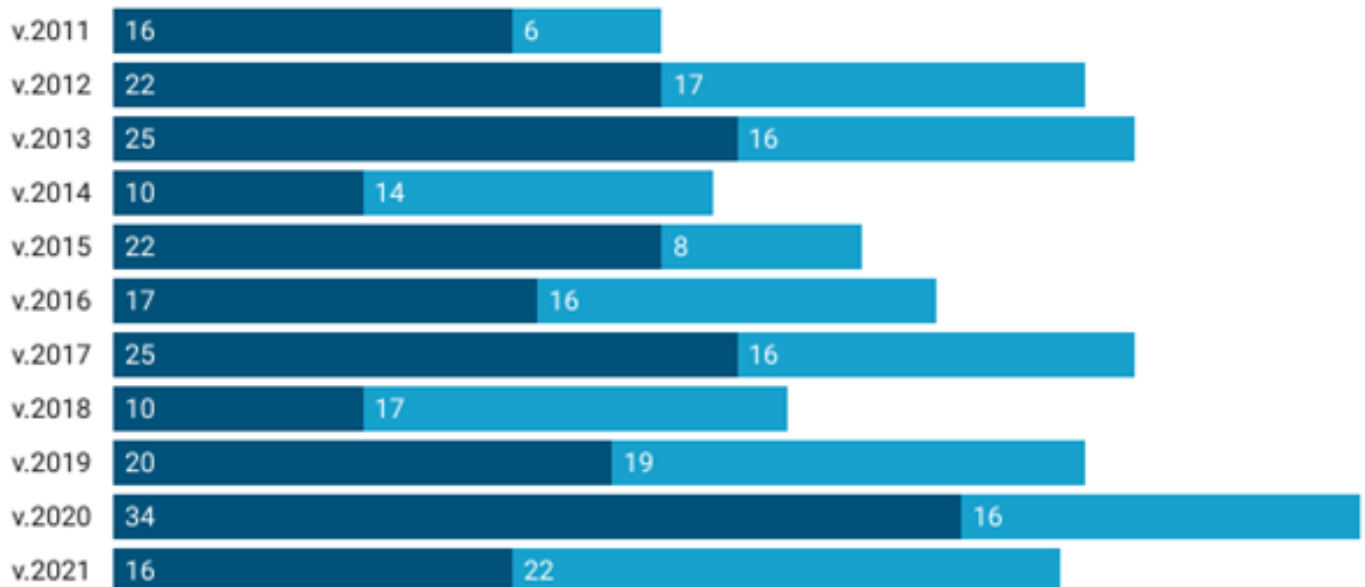

Created with Datawrapper

Since 1991

Somakiss abessinialaispentujen sukupuolijakauma

■ uros ■ naaras

Created with Datawrapper

Tämän aineiston perusteella näyttäisi siltä, että väittämä abessinialaispentueiden kollivoitaisuudesta pitäisi paikkaansa. Uroksia 217 ja naaraia 167.

Somakiss abessinialaisnaaraiden ikä astutushetkellä

		n	a	o	p
v.2011	28,16 kk	2		3	1
v.2012	32,9 kk	5		4	1
v.2013	36,07 kk	9		2	2
v.2014	30,28 kk	3	1	2	1
v.2015	24,55 kk	6	1	1	1
v.2016	24,2 kk	6	3	1	
v.2017	26 kk	8		3	1
v.2018	25,87 kk	5	2	1	
v.2019	25,23 kk	8	3	1	1
v.2020	33,86 kk	5	3	4	3
v.2021	32,05 kk	5	3	3	1

Created with Datawrapper

Vuonna 2011 vain kahdella naaraalla kuudesta oli ollut kiimanestopillerit käytössä. Vuonna 2021 kaikilla naarailla oli ollut pillerit käytössä ennen pentuetta. Pillerien käyttö riippuu muun muassa siitä, kuinka nuorena kissa tulee sukukypsäksi, kuinka pitkä väli on pentueiden välillä ja pidetäänkö kesätauko ilman pillereitä. Kaikille naaraille pillerit eivät sovi ja kaikki omistajat eivät halua käyttää niitä. Pillereiden käyttö on siis hyvin tapauskohtaista.

Implantaatin eli kemiallisen sterilisaation käyttö naarailla on harvinaisempaa. Vuosina 2012-2013 vain kahdella naaraalla oli käytössä ja toiminta-aika oli n. 6 kuukautta. Vuonna 2018 yhdellä naaraalla oli implantaatti ja sen vaikutusaika oli 15 kuukautta. Vuonna 2020 kahdella naaraalla oli implantaatti ja vaikutusaika oli keskimäärin 16.5 kuukautta. Vuonna 2021 kahdella naaraalla oli implantaatti, jonka kesto keskimäärin oli 12 kuukautta. Kuten uroksilla samoin myös naarailla implantaatin vaikutusaika on kissakohtainen. Yleisellä tasolla Suprelorin-implantaatin käyttö kissoilla: vaikutusaika vaihtelee 6-24 kk välillä. Vaikutusaikaan voi vaikuttaa myös implantaatin paikka (napa vs. niska). Valmistetta ei ole rekisteröity käyttöön kissoille, joten sen käyttö on "epävirallista", vaikkakin melko laajaa.

Somakiss somalinaaraiden ikä astutushetkellä

	v.2011-2014	v.2015-2017	v.2018-2021
Emon astumisikä kk	32	37,2	28,87
riista	9	8	5
aby var riista	1	3	
sininen	2	1	4
aby var sininen		1	
punainen	3	4	7
aby var punainen	2	2	2
aby o	-	-	2
beige	5	2	-
hopeat	5	-	3

Created with Datawrapper

Ylläolevasta taulukosta näkee kuinka paljon variantteja on käytetty somaleiden kasvatukseen kasvattajilla, jotka kuuluvat Somakiss-yhdistykseen. Aikaisemmin kasvatettiin lähes yksinomaan riistanvärisiä, nykyään valtaväri siitosnaarailla on ollut punainen.

Somalinaaraista tämän vuosikymmenen aikana yksikään ei ole ollut Suprelorin-implantaatilla. Suurin osa naaraista on saanut kiimanestolääkitystä, eli ollut pillereillä.

4.1.3 ROTU- JA KASVATTAJATIOT MUISSA MAISSA

Vuonna 2020 FIFe rekisteröi alueillaan yhteensä 1111 abessinialaista. CFA puolestaan kertoi samana vuonna, että abessinialainen on järjestön seitsemänneksi suosituin rotu. Valitettavasti FIFe on ainoa katto-organisaatio, joka kertoo rekisteröinnistä numeroittain, joten tarkkoja rodullisia rekisteröintimääriä on hankalaa arvioida.

Globalisaation myötä abessinialaisten kansainväliset populaatiot ovat sekoittuneet ja niin sanottuja saaripopulaatioita on hankalaa löytää. Kansainvälisiä populaatioita erottaa toisistaan lähinnä eri organisaatioiden rajat sallituille väreille. Esimerkiksi Iso-Britannian GCCF sekä TICA hyväksyy abessinialaisille suklaan, lilan, sukupuolisidonnaisen punaisen sekä kaikki kilpikonnavariaatiot. Sen sijaan esimerkiksi CFA vaatii rekisteröimiensä abessinialaisten sukutaulussa olevan 8 polven ajalta vain neljää perusväriä ilman hopeamuunnoksia tai muita rotuja, joihin sisältyy myös somali.

Geneettisen monimuotoisuuden kannalta voi olla hyväksi, että kasvattajilla on erilaisia linjauksia esimerkiksi käyttämiensä kissojen sukutauluille.

1991

Tämä voi aikaansaada pientä eriytyneiden populaatioiden muodostumista. Esimerkiksi Yhdysvalloissa on vielä kasvattajia, joiden linjoissa ei ole diluutiövärejä. Myös ihan viime vuosiin asti Brittein saarilla on ollut hyvin pitkälle eriytynyt rotukissapopulaatio tiukkojen maahantuonti- ja karanteenisäännösten vuoksi. Tällaiset kissat voisivat olla arvokasta outcross-materiaalia.

Somali on rotuna pieni maailmanlaajuisestikin. Vuonna 2019 FIFe rekisteröi 230 somalia ja vuonna 2020 283 kpl. Somalien suhde muihin rotuihin verrattuna on noin 0,3 %. Sukutauluja tutkiessa voi helposti törmätä suomalaisiin kissoihin ulkomaisissakin sukutauluissa. Tietenkään kaikkien (ulkomaisten) kasvattajien kissat eivät ole välttämättä käytettävissä kasvatukseen tai ostettavissa jalostuskäyttöön. Kuten abessinialaisillakin, myös somaleilla esimerkiksi Isossa-Britanniassa sallitaan useampia värejä kuin FIFessä, mikä rajaa kyseiset kissat mahdollisen jalostuskäytön ulkopuolelle. Koska rotu on pieni, kasvattajat eivät välttämättä ole halukkaita jakamaan mahdollisesti harvinaisempia linjojaan vapaaseen käyttöön. Usein takana voivat olla huonot kokemukset ja sopimusrikkomukset, joten linjoja jaetaan vain tutuille ja luotettavaksi osoittautuneille kasvattajille.

4.2 LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN

Abessinialainen ja somali ovat luonteeltaan samankaltaisia - älykkäitä, äärimmäisen ihmisläheisiä ja erittäin aktiivisia. Viimeaikaisten tutkimusten mukaan abessinialainen on rohkein kissarotu, ja myös ihan kärkipäässä aktiivisuudessa. Saman voi olettaa pätevän myös somaliin, joka keskimäärin kuitenkin saattaa näistä kahdesta olla hieman rauhallisempi.

Abessinialainen

Ulkonäön lisäksi luonne on kautta aikojen ollut rotujen suosion kulmakivi. Tyypillinen abessinialainen tai somali on helppohoitoinen, vauhdikas, osallistuva ja helposti motivoitava seuralainen. Rodut sopivat kaikille, jotka haluavat aktiivisen ja huomiota rakastavan lemmikin. Vilkkaina ja puuhakkaina kissoina nämä rodut vaativat omistajaltaan paljon aikaa ja aktivointia. Useimmat kasvattajat eivät suosittele abessinialaista ainoaksi kissaksi muuten kuin poikkeustapauksissa. Pääsääntöisesti pehmeän luonteensa vuoksi ne ei välttämättä sovellu myöskään suuriin kissapopulaatioihin, jossa joutuu kamppailemaan ihmisen huomiosta. Abessinialaiset innostuvat helposti uusista asioista ja leikeistä. Ne oppivat usein nopeasti, niin hyvässä kuin pahassakin. Leikkien lisäksi omistaja voi aktivoida kissaansa lukuisin tavoin. Agility, valjasulkoilu, naksutinkoulutus ja nosework ovat monelle mieleisiä virikkeitä ja hyvä tapa järjestää yhteistä aikaa.

Abessinialaiset ovat nopeita ja ketteriä liikkeissään, ja kokoonsa nähden yllättävän voimakkaita. Suurella ponnistusvoimallaan ne voivat helposti pongahtaa vaikka ovenkarmille tai vähintään omistajansa olkapäälle. Useimmat abessinialaiset pitävät kiipeilystä ja korkeista paikoista, mutta ketteryytensä ja notkeutensa vuoksi vahinkoja, kuten koriste-esineiden tiputtelua, ei satu kovin usein. Abessinialaisilla on pääsääntöisesti pehmeä ja hiljainen ääni, ja niiden äänenkäyttö on kohtuullista. Ne kommunikoivat usein omistajilleen kujertavalla äänellä ja ovat kovaäänisiä vain kiihtyessään. Maailmanlaajuisesti abessinialainen on yksi suosituimmista lyhytkarvaroduista. Suomessa rekisteröintimäärät ovat pysyneet melko tasaisina viimeiset 10 vuotta, vaikka rotukissojen määrä on kasvanut. Luonteeltaan abessinialainen on aktiivinen sekä ihmisrakas, ja se useimmiten

rakastaa huomiota. Rakenne on keskikokoinen, jännevä ja siro. Korvat ja silmät ovat suurikokoiset ja ilmeikkäät, häntä pitkä ja turkki vartalonmyötäinen.

Somali

Viehkeän ulkonäön lisäksi somalin eloisa ja lempeä luonne takaavat rodulle uusia ja vanhoja ystäviä. Tyypillinen rodun edustaja on helppohoitoinen, osallistuva ja helposti motivoitava seuralainen, joka kiintyy omistajaansa syvästi. Somali sopii kaikille, jotka haluavat aktiivisen ja huomiota rakastavan lemmikin. Ilman seuraa sosiaalinen somali saattaa helposti kyllästyä ja keksiä itse tekemistä, joten ainoana kissana se vaatii omistajaltaan paljon aktivointia. Huomionkipeytensä vuoksi se ei välttämättä sovellu suuriin kissapopulaatioihin, joissa se joutuu kamppailemaan ihmisen huomiosta. Ennakkoluulottomat somalit innostuvat helposti uusista asioista ja leikeistä. Ne oppivat usein nopeasti, niin hyvässä kuin pahassakin. Leikkien lisäksi omistaja voi aktivoida kissaansa lukuisin tavoin: agility, valjasulkoilu ja naksutinkoulutus ovat monelle sompulle mieleisiä virikkeitä ja hyvä tapa järjestää yhteistä aikaa. Somalit ovat nopeita ja ketteriä liikkeissään, ja kokoonsa nähden yllättävän voimakkaita. Suurella ponnistusvoimallaan ne

voivat helposti pongahtaa vaikka ovenkarmille. Useimmat somput pitävät kiipeilystä ja korkeista paikoista, mutta ketteryytensä ja notkeutensa vuoksi vahinkoja, kuten koriste-esineiden tiputtelua, niille sattuu vain harvoin. Somaleilla on tavallisesti pehmeä ja hiljainen ääni, ja niiden äänenkäyttö on kohtuullista. Ne juttelevat usein omistajilleen kujertavalla äänellä ja ovat kovaäänisiä vain kiihtyessään.

4.2.2 LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN PÄIVITTÄISTILANTEISSA

Laajassa (3400 kissaa 26 roturyhmästä) kissojen persoonallisuus- ja käyttäytymispiirteitä selvittäneessä tutkimuksessa löytyi merkittäviä rotujen välisiä eroja. Vertailussa muihin roturyhmiin abessinialaiset ja somalit sijoittuivat korkealle aktiivisuudessa ja leikkisyydessä. Pelokuudessa ja aggressiivisuudessa ihmistä kohtaan molemmat rodut sijoittuvat vertailussa hyvin alhaalle. Abessinialainen oli tutkimuksessa mukana olleista roduista kaikkein vähiten pelokas. Somali sijoittui pelokuudessa hieman abessinialaista

korkeammalle, mutta silti selvästi keskitasoa alemmalle tasolle. Aggressiivisuudessa ihmistä kohtaan rodut olivat heti American curlin jälkeen tutkimuksen vähiten aggressiiviset rodut.

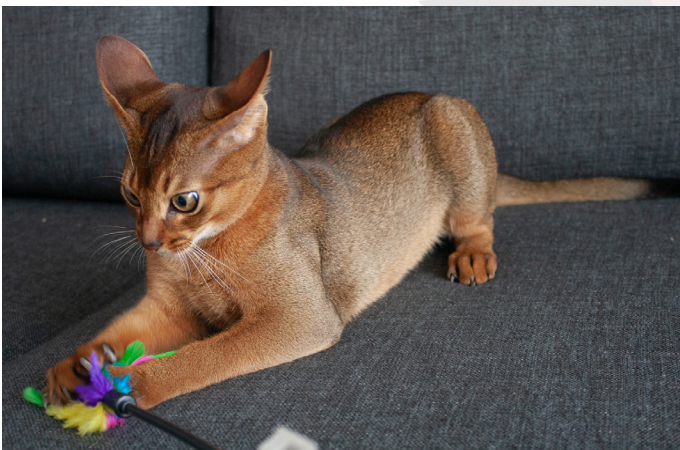
Molemmat rodut olivat tutkimuksen mukaan myös keskimääräistä ihmissosiaalisempia. Sen sijaan molemmat rodut olivat kolmen vähiten kissasosiaalisen rodun joukossa heti turkkilaisen vanin jälkeen. Monikissatalouksissa tämä on hyvä ottaa huomioon esimerkiksi järjestämällä kaikille kissoille riittävästi tilaa ja resursseja sekä pitämällä kissamäärä harkittuna. Rotujen väliset erot tulee myös huomioida ja ennakoida esimerkiksi yhdistettäessä hyvin kissasosiaalisen rotujen, kuten itämaisten rotujen, edustajia vähemmän kissasosiaalisten rotujen kanssa. Rotujen erilaiset tarpeet saattavat altistaa konflikteille, mikäli niitä ei ole riittävästi huomioitu.

Tutkimuksessa selvitettiin myös käyttäytymisongelmien, kuten hiekkalaatikkokäyttäytymiseen ja ylenmääräiseen turkinhoitoon liittyvien ongelmien esiintymistä roduilla ja roturyhmillä. Abessinialainen sijoittui hiekkalaatikkokäyttäytymiseen liittyvissä ongelmissa kolmen vähiten ongelmia omaavan rodun joukkoon, kun taas somali sijoittui vertailun keskivaiheille. Ylenmääräisen turkinhoidon vertailussa somali

taas oli viiden alimmaksi sijoittuneen rodun joukossa, kun taas abessinialainen oli hieman keskitasoa ylempänä. Tutkimuksen mukaan somaleilla siis hiekkalaatikkokäyttäytymiseen liittyvät käyttäytymisongelmat ovat yleisempiä kuin abessinialaisilla, mutta eivät kuitenkaan yleisempiä kuin roduilla keskimäärin. Samoin abessinialaisilla ylenmääräiseen turkinhoitoon liittyvät käytösongelmat ovat yleisempiä kuin somaleilla, mutta eivät merkittävästi yleisempiä kuin roduilla keskimäärin.

4.2.3 YHTEENVETO RODUN KÄYTTÄYTYMISEN JA LUONTEEN KESKEISIMMISTÄ ONGELMAKOHDISTA SEKÄ NIIDEN KORJAAMISESTA

Abessinialaisten ja somalien käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmät ongelmakohdat liittyvät enemmänkin ihmisiin, kuin kissoihin suoranaisesti. Riskinä on rotujen päätyminen ihmisille, jotka eivät ole perillä niiden keskeisimmistä luonteenpiirteistä, erityisesti aktiivisuudesta ja siitä johtuvasta aktiivisuuden tarpeesta. Rodut ovat aktiivisia ja vaativat paljon huomiota ihmisiltä. Pelkkä huiskan heiluttaminen ei riitä näille hyvin fiksuille kissoille, vaan olisi löydettävä myös aivoille työtä. Tämä riski kasvaa etenkin rotujen suosion kasvaessa, kun markkinoita täyttävät enemmän kaupallisesti toimivat kasvattajat ja pentuja on helpommin saatavilla.. Kaupallisten kasvattajien intresseissä ei myöskään ole varmistaa, että ostaja varmasti ymmärtää rodun tarpeet.

Yleensä tietoon tulleissa kissojen käytösongelmatapauksissa syy on löytynyt omistajasta tai mahdollisesti kissan myyneestä henkilöstä, joka ei uusille omistajille ole riittävän totuudenmukaisesti kertonut rodun aktiivisuustasosta ja tarpeista. Esimerkiksi abessinialainen tai somali ei korkean aktiivisuustasonsa vuoksi sovellu lähtökohtaisesti erityisen hyvin ainoaksi lemmikiksi ja mikäli kasvattaja pennun myy tällaiseen kotiin, voi kissa täysin vailla omaa syytään alkaa käyttäytymään niin, että se koetaan hankalaksi tai haasteelliseksi. Toinen ääripää on puolestaan tilanne, jossa abessinialainen tai somali myydään suuren kissalauman jatkoksi. Tässäkään tilanteessa kissa ei ole itselleen edullisimmassa tilanteessa ja sen vuoksi voi oireilla.

Myös mikäli pennun uutta kotia ei ole informoitu tarpeeksi tai pennun tullessa kotiin keskusteluyhteys kasvattajan kanssa on katkaistu, voi olla että pennun totuttaminen kodin muihin kissoihin ei mene ihanteellisella tavalla. Abessinialaisia ja somaleita ei myöskään tulisi huolelta myydä koteihin, joissa on huomattavasti erilaisella energiatasolla ja henkilökohtaisen tilan ymmärryksellä varustettuja muita kissoja. Konfliktit varsin rauhallisen ja jopa flegmaattisen vanhemman kissan ja itsepäisen, eläväisen abessinialaispennun kanssa voivat olla rajuja, jos omistaja ei ole tilanteen tasalla ja varaa aikaa tilanteen käsittelyyn kissojen ehdoilla. Lähtökohtaisesti vanhempi rauhallinen naaraskastraatti (esim. maatiainen, ragdoll...) ei ole toimiva yhdistelmä abessinialais- tai somalipennun kanssa. Etenkin kollit ovat varsinkin nuorena ja teini-ikäisenä kiinnostuneita "kontaktilajeista". Niille paras kaveri onkin yhtä vauhdikas suunnilleen saman ikäinen kissa.

Kasvattajien tulisikin huolellisesti haastatella kotiehdokkaat ja esimerkiksi ehdottomasti vain yhtä kissaa hakevat ohjata muiden, rauhallisempien ja itsenäisempien rotujen pariin. Myös ihmiset, jotka eivät ole valmiita panostamaan abessinialaisten ja somalien aktiivisuuden täyttämiseen, kannattaa ohjata muualle.

Kasvattajien rotuinformaation lisäksi on tärkeää, että rotuyhdistyksetkin tarjoavat mahdollisimman täsmällistä tietoa myös rotujen luonteesta, käytöksestä ja vaatimuksista. Ei ole kenenkään etu, että kissoja päätyy niille sopimattomiin koteihin. Nämä vääränlaisiin koteihin päätyneet kissat eivät ole rodulle eivätkä rotuyhdistyksille hyvää mainosta.

4.3 TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN

4.3.1 RODULLA ESIINTYVÄT YLEISIMMÄT SAIRAUDET JA VIAT

Perinnölliset sairaudet

Yleisesti ottaen abessinialaiset ja somalit ovat terveitä ja pitkäikäisiä kissoja. Rotukissamaailmassa abessinialaisen historia on huomattavan pitkä, joten rotujen terveydestä tiedetään paljon. Roduilla esiintyy kaksi tunnettua väistyvästi periytyvää sairautta: kissan vähittäiseen sokeutumiseen johtava etenevä verkkokalvon rappeuma PRA sekä kissan menehtymiseen johtava pyruvaattikinaasientsyymin puutos, PK-anemia. Molempien sairauksien kantajat löydetään nykyään DNA-testillä, ja testausohjelman avulla sairastuvien kissojen syntyminen voidaan estää. Kohdassa 4.3.3. löytyy kaavio, jossa selviää Somakiss ry:n kasvattajien käyttämien kasvatuskissojen PRA ja PK -kantajuuksien määrä.

PRA

PRA on lyhenne sanoista progressive retinal atrophy, eli suomennettuna etenevä verkkokalvon rappeuma. Kuten jo nimestä voidaan päätellä, kyseessä on etenevä rappeumasairaus, eli vastasyntyneessä eläimessä ei ole sairauden aiheuttamia muutoksia, vaan muutokset kehittyvät eläimen elämän aikana. PRA aiheuttaa silmän verkkokalvolla sijaitsevien valoa aistivien solujen (tappi- ja sauvasolut) rappeutumisen ja solukuoleman. PRA johtaa aina lopulta eläimen täydelliseen sokeutumiseen. PRA:a tavataan monilla koira- ja kissaroduilla ja tutkimuksissa on havaittu, että siitä on olemassa eri geenien välityksellä periytyviä muotoja. Viime vuosien aikana osa näistä geeneistä on tunnistettu ja siten saatu aikaan kaupallisia geenitestejä, joiden avulla voidaan selvittää eläimen genotyyppi eli perimä tiettyjen PRA-geenien suhteen. Vuonna 2007 löydettiin hitaasti etenevän PRA:n abessinialaisilla ja somaleilla aiheuttava geenimutaatio ja pian tämän jälkeen markkinoille saatiin kaupallinen geenitesti, jonka perusteella pystytään luotettavasti selvittämään kissan PRA-status. Testi on Kissaliiton rekisteröintisääntöjen mukaan pakollinen ja sallituista yhdistelmistä ei voi syntyä PRA:an sairastuvia kissoja.

PK

PK on lyhenne sanasta pyruvaattikinaasi ja PK-anemia tarkoittaa sairautta, jossa pyruvaattikinaasin puutos aiheuttaa hemolyyttisen eli punasolujen hajoamisesta johtuvan anemian. Pyruvaattikinaasi on entsyymi, joka katalysoi eli nopeuttaa glykolyysiksi kutsutun kemiallisen reaktiosarjan viimeistä reaktiota soluissa. Glykolyysin tarkoituksena on muuntaa ravinnosta saadun glukoosin (rypälesokerin) sisältämä energia soluille hyödynnettävissä olevaan muotoon. Glykolyysi on erityisen tärkeä reaktiosarja punaisille verisoluille, koska punasolut eivät pysty hyödyntämään glukoosin energiaa samalla tavoin kuin muut solut. Pyruvaattikinaasin puute hidastaa siis merkittävästi punasolujen energiansaannin kannalta tärkeää reaktiota, mistä johtuen punasolujen energiansaanti jää normaalia heikommaksi, ja yksittäisten punasolujen elinikä normaalia lyhyemmäksi. Punasolujen lisääntyneestä hajoamisesta seuraa krooninen anemia.

PK-anemiaa tavataan abessinialaisten ja somaleiden lisäksi muillakin kissaroduilla kuten ocicatilla, bengalilla, singapuralla, kotikissalla, siamilaisella ja itämaisella pitkäkarvamuunnoksineen, sekä lisäksi vielä monilla koiraroduilla ja ihmisillä. DNA-testi on Suomen Kissaliiton rekisteröintisääntöjen mukaan suositeltava abessinialaisille ja somaleille. Kaikki vastuuntuntoiset kasvattajat testaavat kissojaan tarpeen mukaan ja ostajan kannattaa pyytää nähtäväkseen ja pennun mukaan myyntitilanteessa vanhempien / esivanhempien testitulokset.

Patellaluksaatio

Patellaluksaatiota eli polvilumpion sijoiltaanmenoa on tavattu abessinialaisilla ja somaleilla. Polvilumpio eli patella on jänneluu, joka sijaitsee nelipäisen reisilihaksen janteen sisällä. Nelipäinen reisilihas toimii polvinivelen ojentajana. Lumpion takapinta ja reisiluun alaosan telaura nivELYTvät toisiaan vasten nivelpinnoilla, joiden muoto on yhteensopiva. Lumpion sijoiltaanmeno voidaan palpaatiolla luokitella neljään eri vaikeusasteeseen:

Aste 0: Polvilumpio ei luksoitu (ei mene sijoiltaan).

Aste 1: Polvinivel on lähes normaali. Polvilumpiota voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja lumpio saadaan pois paikoiltaan mikäli polvea samalla ojennetaan. Lumpio saattaa mennä pois sijoiltaan ajoittain, mutta se palautuu itsestään paikoilleen. Polvilumpion suoran siteen kiinnityskohta saattaa olla lievästi kiertynyt.

All cats

Disease category	Iranian-Exotic	British	Sphynx	Devon Rex	Cornish Rex	Ragdoll	Maine Coon	European	Siberian-Neva Masquerade	Norwegian Forest cat	Cymric-Manx	Turkish Van	Russian Blue	Bengal	Abyssinian-Ocicat-Somali	Burmese-Burmilla-Singapura	Birman	Korat	Siamese-Balinese-Oriental-Seychellois	Non-pedigree	Pedigree	All
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Congenital disorders	3%	2%	2%	2%	4%	2%	2%	3%	1%	2%	2%	1%	1%	3%	3%	3%	2%	4%	3%	3%	3%	3%
Dermatological/glandular	17%	5%	7%	9%	16%	9%	15%	15%	7%	9%	14%	16%	11%	10%	14%	13%	11%	12%	16%	14%	12%	12%
Ocular diseases	24%	7%	11%	10%	9%	11%	10%	8%	3%	8%	8%	6%	9%	4%	8%	12%	12%	10%	15%	10%	10%	10%
Otic diseases	4%	1%	4%	3%	2%	1%	3%	3%	1%	1%	2%	4%	1%	0%	2%	1%	1%	1%	2%	5%	2%	2%
Dental and oral diseases	33%	25%	16%	17%	31%	21%	29%	30%	24%	32%	19%	30%	24%	20%	37%	28%	22%	21%	40%	33%	27%	28%
Urinary system	17%	6%	3%	3%	6%	10%	7%	13%	8%	8%	15%	12%	10%	5%	21%	8%	10%	12%	10%	19%	10%	12%
Cardiac and circulatory	6%	5%	8%	4%	6%	3%	3%	3%	2%	2%	6%	3%	3%	3%	3%	1%	1%	3%	2%	2%	3%	3%
Blood disorders	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Musculoskeletal system	10%	10%	5%	8%	10%	6%	12%	10%	6%	9%	10%	9%	9%	14%	8%	13%	4%	16%	13%	11%	9%	10%
Digestive tract	9%	7%	4%	6%	8%	10%	12%	9%	4%	15%	16%	12%	9%	13%	14%	10%	15%	15%	13%	12%	11%	11%
Respiratory tract	15%	4%	8%	4%	9%	7%	6%	6%	3%	5%	4%	4%	4%	3%	9%	7%	6%	23%	15%	10%	8%	8%
Nervous system	2%	2%	1%	0%	2%	2%	3%	3%	1%	2%	10%	1%	2%	2%	1%	1%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Female genital diseases	32%	12%	15%	22%	14%	13%	18%	19%	18%	11%	15%	21%	14%	20%	25%	25%	20%	25%	5%	19%	17%	17%
Male genital diseases	7%	3%	1%	1%	2%	4%	4%	3%	2%	2%	8%	3%	1%	1%	1%	2%	6%	3%	5%	2%	3%	3%
Endocrine and metabolic	4%	3%	3%	3%	4%	4%	3%	7%	2%	6%	3%	3%	5%	4%	6%	5%	3%	3%	5%	7%	4%	5%
Autoimmune diseases	1%	1%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	2%	1%	0%	1%	0%	1%	0%
Tumours	7%	3%	2%	1%	4%	3%	4%	9%	2%	5%	8%	13%	5%	2%	4%	4%	2%	2%	9%	5%	5%	5%
Parasites and protozoans	5%	4%	12%	2%	9%	2%	3%	6%	2%	5%	8%	7%	5%	7%	7%	4%	5%	3%	7%	36%	5%	11%
Other diseases	7%	7%	4%	6%	12%	6%	9%	5%	2%	9%	5%	3%	3%	3%	5%	7%	7%	7%	13%	7%	7%	7%
Behavior	9%	3%	4%	7%	7%	6%	8%	8%	6%	8%	10%	12%	9%	9%	8%	9%	9%	11%	11%	11%	8%	9%

Prevalence of disease categories in all breeds and breed groups. Prevalence are colored with gradient filling from the lowest value to the highest (low = green, high = red) to point out the differences between the breeds. Phylogenetic grouping has been used in ordering the breeds.

Aste 2: Polvilumpio on tavallisesti paikoillaan raajan ollessa ojennettuna. Lumpio menee pois paikoiltaan polvea koukistettaessa tai kierrettäessä ja pysyy poissa telaurasta kunnes se asetetaan takaisin paikoilleen.

Aste 3: Polvilumpio on yleensä koko ajan pois paikoiltaan. Lumpio saadaan asetettua tilapäisesti paikoilleen.

Aste 4: Polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan, eikä se pysy telaurassa ilman leikkausta.

Tätä lumpioluokituksen luokitusta käytetään virallisissa polvitarkastuksissa. Nykytietämyksen mukaan patellaluokitus on polygeneettisesti periytyvä rakennevirhe ja yleisesti ajatellaan, että yksilöitä, joilla on (vakava-asteinen) lumpioluokitus, ei pidä käyttää jalostukseen. Vakava-asteiset patellaluokitukset voidaan hoitaa leikkauksella, jonka ennuste on yleensä hyvä. Huomattavaa on, että kissojen ja koirien polvirakenne on hyvin erilainen. Kissan polvet ovat rakenteeltaan koiran polvia löysemmät, jotta kiipeily ja esim. puusta laskeutuminen ketterästi on mahdollista. Ennen tutkimusta olisikin hyvä varmistua siitä, että tutkimuksen tekijä eläinlääkäri on selvillä eri lajien rakenne-eroista. Tutkimus tehdään kissalle sen hereillä ollessa, ei koskaan rauhoitettuna tai nukutettuna.

Hammasongelmat ja iho-ongelmat

Kattavin suomalaisten kissojen rotukohtaista terveystietoa käsittelevä tieteellinen tutkimus on vuodelta 2016 (Vapalahti ym. 2016), jossa oli mukana kaikkiaan 8175 kissaa kolmestakymmenestä eri rodusta. Tutkimus perustui verkossa täytettävään kyselylomakkeeseen. Aineistossa oli mukana 179 abessinialaista ja 134 somalikissaa. Koska ABY-SOM vastausten yhteismäärä jäi alle roturyhmälle määritetyn minimikoon (329), abessinialaiset ja somalit on tilastollisissa analyyseissa yhdistetty ocicatien kanssa.

Hammass- ja suusairauksia esiintyi kaikissa roturyhmissä yleisesti ja niiden esiintyvyys vaihteli välillä 16–40 %. ABY-SOM-OCI -ryhmällä esiintyvyys oli 37 % eli yleisempää kuin suurimmalla osalla muista roturyhmistä. Vain itämaisten rotujen ryhmässä esiintyvyys oli tätä korkeampaa (40 %). Samoin virtsaelinten sairauksien esiintyvyys oli ABY-SOM-OCI -ryhmässä kohtalaisen korkea (21 %). Muita ABY-SOM-OCI -ryhmään liittyneitä sairauksia olivat PRA ja niin kutsutut sammakkojalat (twisted legs). Myös ihovauriot olivat ABY-SOM-OCI -ryhmässä yliedustettuja, mutta niiden yleisyys ei selittänyt muista ryhmistä eroavilla ulkoilutavoilla, kuten useammin vapaana ulkoilevilla kotikissoilla selittyi. Sen sijaan esimerkiksi astma ei ollut muihin ryhmiin verrattuna yleistä ABY-SOM-

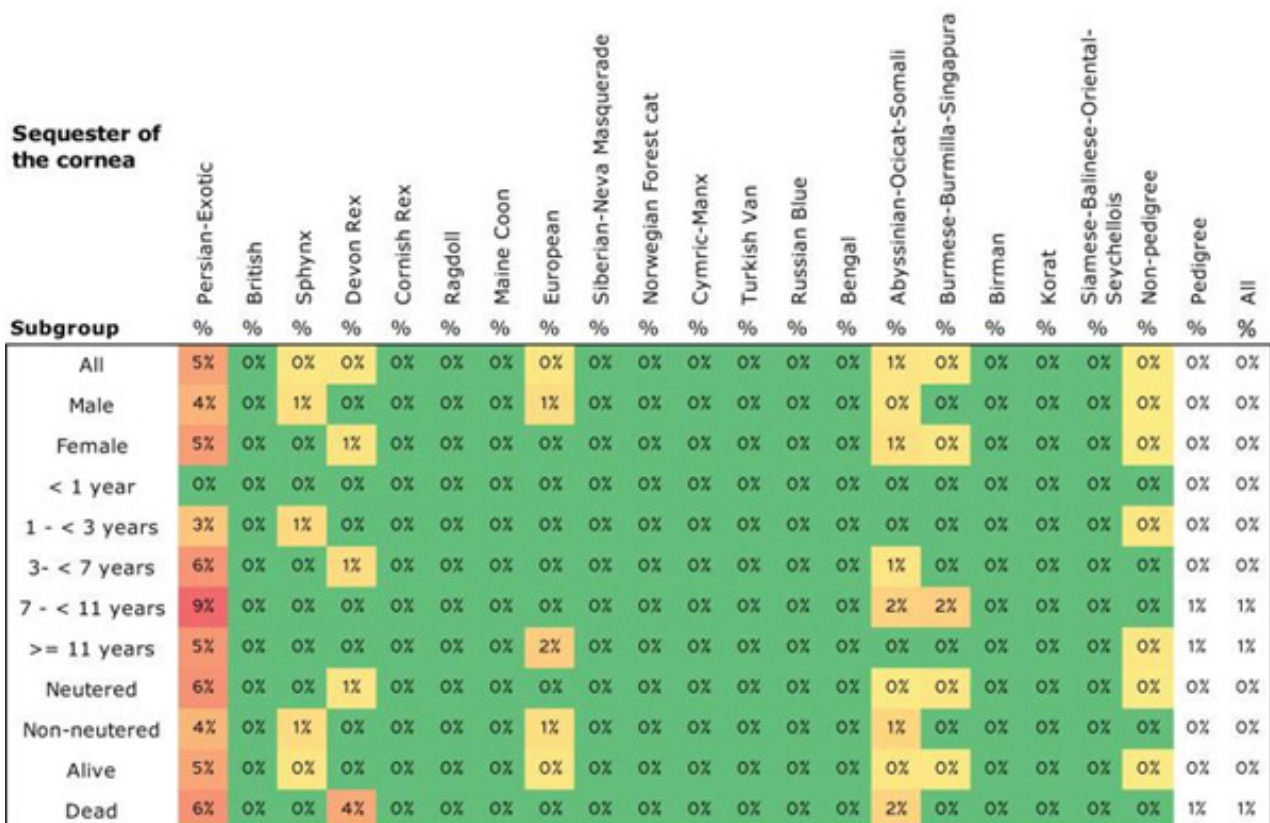
Prevalence of asthma in all breeds. Prevalence are colored with gradient filling from the lowest value to the highest (low = green, high = red) to point out the differences between the breeds. Phylogenetic grouping has been used in ordering the breeds.

OCI -ryhmän kissoilla. Suuri osa vastauksista oli nuorista kissoista. Kaikkien kissojen keski-ikä oli 5,4 vuotta, ja ABY-SOM-OCI -ryhmän kissoista >60 % oli alle 7-vuotiaita. Monien sairauksien esiintyvyys lisääntyy iän myötä, erityisesti näin havaittiin olevan esimerkiksi hammas- ja suusairauksien, virtsaelinten sairauksien ja kasvainten suhteen. Vastauksia oli myös enemmän naaras- kuin kollikissoista (53 % vs. 47 %) ja leikatuista (72 %) kuin leikkaamattomista kissoista (27 %).

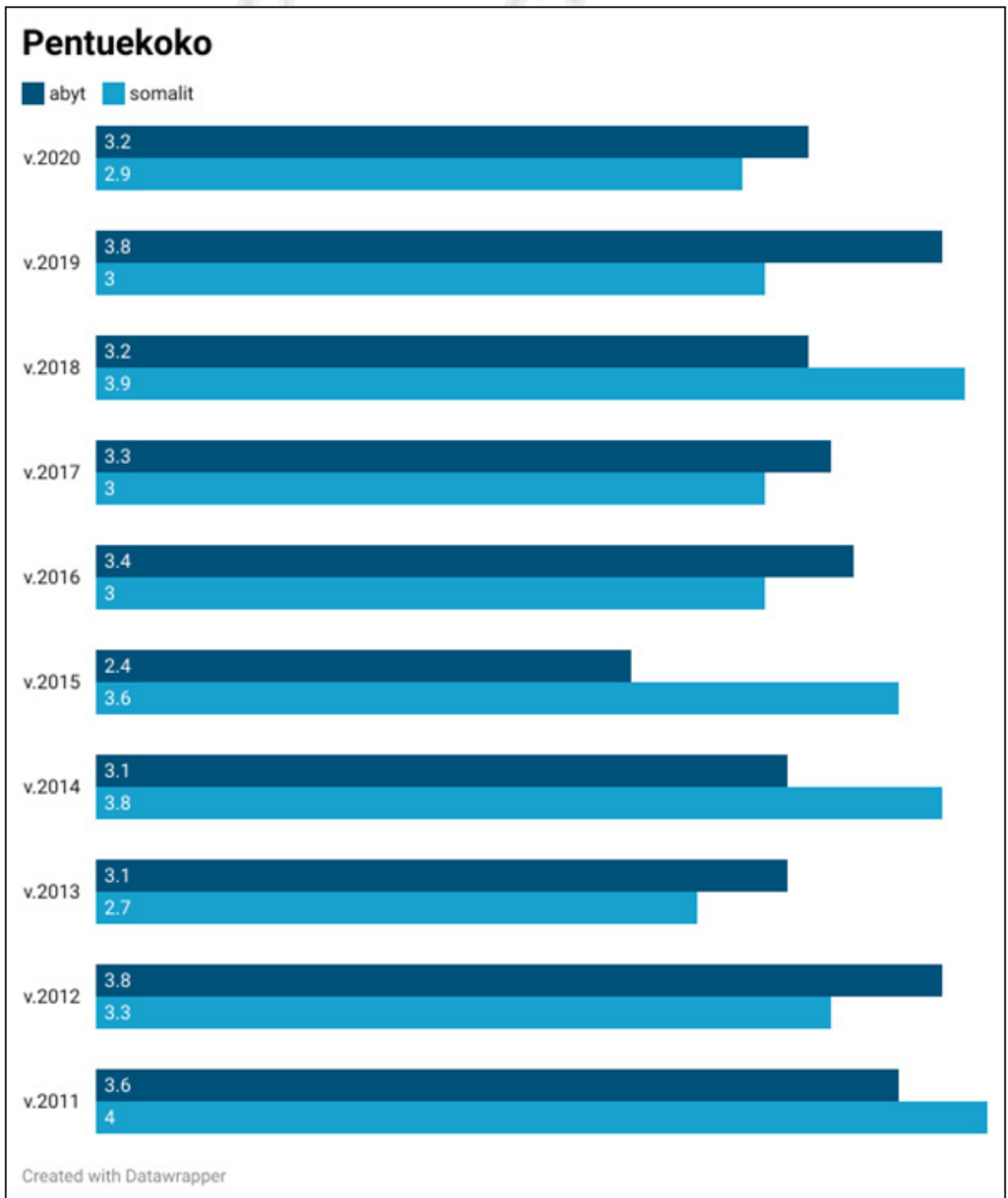
Ociatien mukaan lukeminen ABY-SOM-OCI -ryhmään on saattanut vaikuttaa abessinialaisten ja somalien tuloksiin. Muita mahdollisia rajoitteita tutkimuksessa ovat esimerkiksi edellä mainittu

vastausten painottuminen nuoriin kissoihin sekä kyselytutkimuksiin yleisesti liittyvät rajoitteet. Kyselytutkimuksissa ei tavoiteta kaikkia potentiaalisia vastaajia, ja niistä saatu tieto perustuu vastaajien antamaan tietoon, joka voi olla puutteellista tai jopa virheellistä. Lisäksi Suomessa monilla roduilla on hyvin suppea kasvatuspohja, jolloin iso osa tietyn rodun edustajista on voinut olla muutamman kasvattajan linjoista.

Rajoitteistaan huolimatta tutkimus antaa kattavan kuvan eri rotujen ja roturyhmien senhetkisestä terveystilanteesta Suomessa. Koska tutkimus on useamman vuoden takaa, voi tilanne olla jo muuttunut siitä.

4.3.3. LISÄÄNTYMINEN

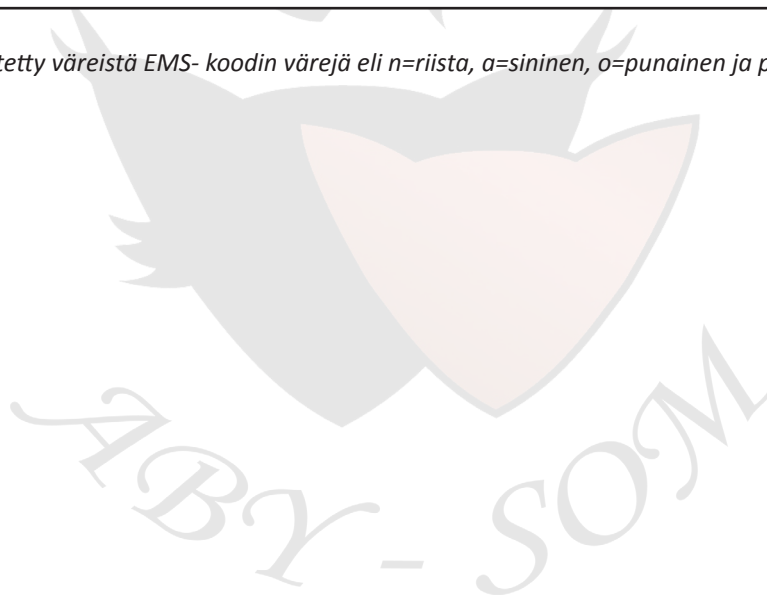
Pentuekoko on laskettu Kissaliiton Omakissasta saaduilla tiedoilla. Tummansininen palkki on abessinialaisten ja vaaleamman sininen somaleiden pentuekoot. Etenkin somaleilla pentueiden ja pentujen vähäisen määrän vuoksi vuosittaiset vaihtelut ovat suuria.

Somakiss abessinialaispentujen värit

	nu	nn	au	an	ou	on	pu	pn
v.2011	4	3			7	3	5	
v.2012	12	12	1	1	7	3	2	1
v.2013	13	10	4	4	8	1		1
v.2014	6	4	2	4		3	2	3
v.2015	14	6	4	1	4	1		
v.2016	8	9	5	4	2	1	2	2
v.2017	18	7	4	8	2	1	1	
v.2018	6	12	1	3	2	1	1	1
v.2019	16	14	3	3	1	1		1
v.2020	23	11	6	3	3		2	2
v.2021	10	17	4	3	2	1		1

Created with Datawrapper

Taulukkoon vuoksi on käytetty väreistä EMS- koodin värejä eli n=riista, a=sininen, o=punainen ja p= beige. Esim. n u on riista uros ja n n on riista naaras.

Somakiss ry

Somakiss somalipentujen värit

	vv.2011-14	vv.2015-17	vv.2018-20
riistauros	13	28	19
riista var.	5	4	
riistanaaras	12	17	13
riista var	1	6	
sininen uros	12	2	9
sininen var	1	1	
sininen naaras	10	5	4
punainen uros	4	12	7
punainen var	4	2	5
punainen naaras	3	5	8
punainen var	1	2	5
beige uros	4	2	3
beige var		1	
beige naaras	3		4
hopeat yhteensä	14	1	12

Somakiss abessinialaispentujen keskimääräinen syntymäpaino

	paino uros	paino naaras
v.2011	101,90 g	93,66 g
v.2012	94,21 g	92,54 g
v.2013	97,8 g	89,36 g
v.2014	100,22 g	97,76 g
v.2015	101,17 g	101,5 g
v.2016	99,78 g	97,36 g
v.2017	101,71 g	86,5 g
v.2018	95,29 g	82,66 g
v.2019	95,53 g	82,29 g
v.2020	97,22 g	92,43
v.2021	106,3	98,62 g

Somakiss somalipentujen keskimääräinen syntymäpaino

	uros paino g	naaras paino g
vv.2011-2014	96	90
vv.2015-2017	92	90
vv.2018-2020	98	90

Created with Datawrapper

Somakiss abessinialaiskollien veriryhmä, PK ja PRA

	veriryhmä	PK normaali	PK kantaja	PRA normaali	PRA kantaja
v.2011	3xA,B	4	2	5	1
v.2012	8xA	8	2	10	
v.2013	12xA	13		11	2
v.2014	5xA	6		4	3
v.2015	5xA	8	1	8	1
v.2016	5xA,B	8	2	10	
v.2017	7xA	11	1	12	
v.2018	7xA	7	1	7	1
v.2019	11xA	13		11	2
v.2020	11xA	13	2	13	2
v.2021	8xA	11	1	10	2

Somakiss somalikollien veriryhmä, PK ja PRA

	v.2011-2014	v.2015-2017	v.2018-2021
veriryhmä	18xA, 3xB	15xA, 6xB	15xA, 1xAB,2xB
PK normaali	20	20	20
PK kantaja	2	1	-
PRA normaali	16	14	18
PRA kantaja	6	7	2

Created with Datawrapper

Somakiss abessinialaisnaaraiden veriryhmä, PK ja PRA

	veriryhmä	PK normaali	PK kantaja	PRA normaali	PRA kantaja
v.2011	4xA,2xAB	6		6	
v.2012	9xA,AB	10		8	2
v.2013	12xA,AB	11	2	12	1
v.2014	7xA	6	1	6	1
v.2015	8xA	9		6	3
v.2016	8xA	10		6	4
v.2017	Ax11,AB	11	1	10	2
v.2018	8xA	8		6	2
v.2019	13xA	13		9	4
v.2020	15xA	15		11	4
v.2021	12xA	12		9	3

Created with Datawrapper

Somakiss somalinaaraiden veriryhmä, PK ja PRA

	v.2011-2014	v.2015-2017	v.2018-2021
veriryhmä	16xA, 3xB	20xA, 1xB	20xA
PK normaali	22	20	20
PK kantaja		1	
PRA normaali	18	15	16
PRA kantaja	4	6	4

Created with Datawrapper

Somakiss abessinialaispentujen kuolemat

	pentuja yht	kuollut syntyessä	kuollut 0- 6 vrk iässä	kuollut 1-2 vkon iässä	kuollut 2-4 vkon iässä
v.2011	22				
v.2012	39	1	1	2	1
v.2013	41	5			1
v.2014	24	1	2		
v.2015	30	1	1		
v.2016	33	4			
v.2017	41	1	3		1
v.2018	27	5			
v.2019	39	1		1	
v.2020	50	2	3		
v.2021	38	2			

Created with Datawrapper

4-14 viikon ikäisiä abessinialaispentuja ei ole raportoitu kuolleen koko 10 vuoden aikana. Somaleissa vain 2 pentua on kuollut 10 vuoden aikana myöhemmin kuin ensimmäisen viikon aikana. Abessinialais- ja somalipentujen kuolinsyyt ovat hyvin vaihtelevia. Suurimmiksi yhtenäiseksi ryhmiksi nousevat kehityshäiriö ja ei näkyvää kuolinsyytä. Luultavasti syynä on ollut, ettei pentu ole ollut tarpeeksi kehittynyt.

Somakiss somalipentujen kuolemat

	v. 2011-2014	v.2015-2017	v.2018-2021
pentuja yhteensä	73	87	77
somaleita	61	73	67
variantteja	12	14	10
kuollut synnytyksessä	2	2	5
kuollut 0-6 vrk iässä	1	7	6
kuollut 1-2 vkon iässä		1	
kuollut 2-4 vkon iässä			
kuollut 4-14 vkon iässä	1		

Created with Datawrapper

4.3.4 YLEISIMMÄT KUOLINSYYT

Suomen Kissaliiton ylläpitämästä Omakissa-järjestelmästä saadut kuolinsyyt ovat vaikeasti tulkittavia, mutta toistaiseksi paras lähde kuolinsyille. Ensinnäkin vain harva ylipäättään tekee Omakissaan kuolinilmoituksen ja ilmoittaa syyn, ja lemmikkikissan omistajista vielä harvempi. Toiseksi etenkin vanhoilla kissoilla voi olla moninaisia terveysongelmia, jotka yhdessä ovat vaikuttaneet kissan kuolemaan. Perimmäisen kuolinsyyn määrittäminen voi olla hankalaa jopa eläinlääkärille, saati eläinlääkärin papereista sitä etsivälle kissan omistajalle. Vanhoilla kissoilla yleisimpiä kuolinsyitä olivat munuaisten pettäminen, vanhuus (ilmeisesti useita vaivoja), kasvaimet ja sokeritauti. Nuorilla kissoilla syyt olivatkin moninaisemmat. Noin vuoden ikäisille onnettomuudet ovat yleisimpiä, sekä vakavat taudit kuten FIP ja munuaisongelmat sekä kehityshäiriöt olivat niin ikään nuorten kissojen tavallisimpia kuolinsyitä. Sydänongelmia näyttää roduissa esiintyvän vain satunnaisesti.

4.3.5 SAIRAUKSILLE JA LISÄÄNTYMISONGELMILLE ALTISTAVAT RAKENTEELLISET OMINAISUUDET

Koska abessinialaiset ja somalit ovat keskikokoisia, tyypiltään kaikilta osin liioittelemattomia kissoja, niiden rakenteelliset ominaisuudet eivät sinänsä altista sairauksille ja lisääntymisongelmille.

Tarkkailtavana asiana voidaan pitää etenkin abessinialaisnaaraiden kohdalla havaittua pienikokoisuuden yleistymistä ja sen mahdollista suosimista näyttelytoiminnassa. Pienimmät abessinialaisnaaraat saattavat olla kaksikiloisia ja jopa sen alle, vaikka standardi määrittää rodun keskikokoiseksi. Pieni koko saattaa altistaa naaraita lisääntymisongelmille.

4.4 ULKOMUOTO

4.4.1 ROTUMÄÄRITELMÄ

Jokaisella rodulla on standardi eli minkä näköinen kissan tulisi olla. Tämä on kasvattajien ohjenuora valitessaan seuraavalle pentueelle isää ja emoa sekä kehittääkseen omien kasvattien ulkonäköä. Standardin mukaan tuomarit arvioivat kissat näyttelyissä.

Kattojärjestöjä on useita, Suomessa yleisimmät ovat FIFe, CFA sekä TICA. Jokaisella kattojärjestöllä on toisistaan hieman poikkeavat standardit. Suomen Kissaliitto on FIFen alainen järjestö.

[Löydät FIFen standardin klikkaamalla tätä linkkiä.](#)
Puolestaan CFA:n ja TICAn standardit löydät tämän KTO:n lopusta liitteiden joukosta. Tässä FIFen standardin epävirallinen suomennos.

ABESSINIALAISEN JA SOMALIN STANDARDI

Pää, otsa, nenä, leuka ja kuono

Muoto, koko: Keskikokoinen ja yläosastaan leveä kiila. Piirteet ovat pehmeät ja sirot.

Otsa, pään yläosa: Pehmeästi pyöristynyt.

Profilii: Silmien kohdalla loiva painauma.

Nenä: Keskipitkä.

Kuono, leuka: Loiva painauma viiksityynyjen kohdalla muodostaen pyöristyneen kuonon. Kapeaa kuonoa pidetään virheenä.

Leuka: Vahva ja hyvin kehittynyt

Korvat: koko, muoto ja sijainti

Koko: Suhteellisen suuret.

Muoto: Tyvestään leveät. Hieman pyöristyneet kärjet, joissa ns. peukalonjäljet. Karvatupsut kärjissä ovat toivottavat.

Sijainti: Etäällä toisistaan ja valppaat.

Viereen profiili, alle korvat ja silmät.

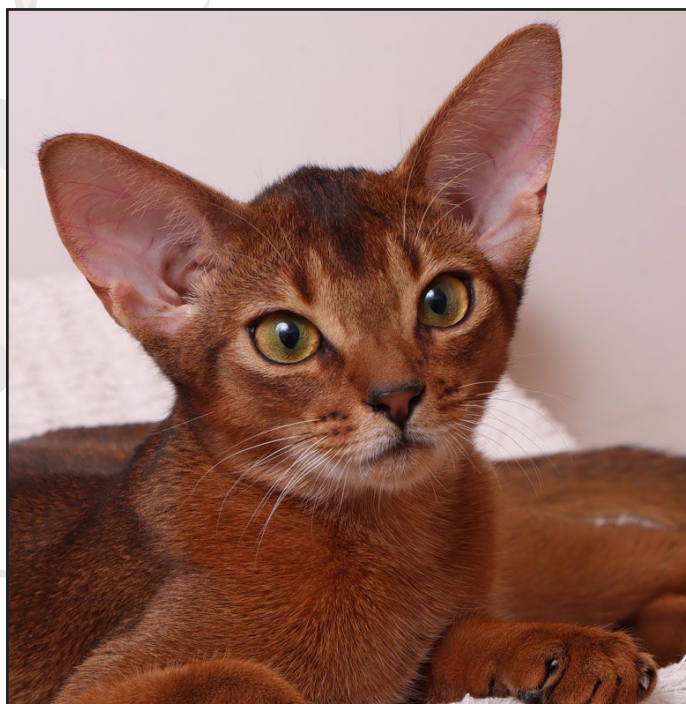
Silmät: koko, muoto ja väri

Koko: Suuret.

Muoto: Mantelinmuotoiset.

Sijainti: Etäällä toisistaan.

Väri: Kirkkaat ja ilmeikkäät. Värinä puhdas, kirkas ja intensiivinen meripihka, vihreä tai keltainen. Silmiä reunustaa tickingin väri.

Vartalo: koko, rakenne, kaula, rinta, jalat, tassut ja häntä: muoto ja tuuheus

Koko: Keskikokoinen.

Rakenne: Keskikokoinen, keskipitkä, solakka ja lihaksikas, jäntevän tuntuinen.

Kaula: Linjakas.

Rintakehä: Hyvä rintakehän syvyys

Jalat: Jäntevät, kapeat ja pitkät, sopusuhtaiset vartaloon nähden.

Tassut: Pienet ja soikeat.

Häntä: Pituus: melko pitkä, Muoto: tyvestään leveä ja hännänpäästä kohti kapeneva, Tuuheus: SOM tuuheu.

Since 1991

Turkki: pituus, laatu ja tuntuma

Pituus:

ABY: lyhyt

SOM: keskipitkä lukuun ottamatta hartianseutua, jossa turkki voi olla hieman lyhyempi

Laatu, tuntuma:

ABY: hieno ja vartalonmyötäinen. Joustavan tuntuinen.

SOM: erittäin hieno ja tuuheu. Erittäin pehmeän tuntuinen

Kuvio:

ABY: 2 tai 3 väriraitaa jokaisessa karvassa mielellään tummin kärjin.

SOM: tickingin kehittyminen on hidasta; todellinen turkin väri on kehittynyt vasta 2-vuotiaana, ja tämä tulisi ottaa huomioon pentuja ja nuoria aikuisia arvosteltaessa

ABESSINIALAISTEN JA SOMALIEN VÄRIT

Vartalon turkin väri: Kuten alla, tummemmalla kunkin väriin sopivalla tickingillä.

Pohjaväri: Vatsa, rinta ja jalkojen sisäpinnat ovat selkäpuolen värin kanssa yhteen sointuvaa yhtenäistä pohjaväriä, ilman tickingiä, raitoja, yhtenäisiä kaulanauhoja tai kuvioita vatsapuolella. Selkärankaa pitkin kulkee tummempaa sävyä.

Valkoinen tai luonnonvalkoinen väri sallitaan vain huulten yläpuolella, sierainten vieressä ja leuan alla jatkumatta kuitenkaan rintaan asti.

Korvien kärjet ovat samaa väriä kuin ticking. Takajalkojen takaosa on tumma, ja karvatupsut anturoiden välissä samaa väriä kuin ticking. Häntä on samaa väriä kuin selkärankaa seuraava tumma väri ja hännänpää on tumma ja tasainen tickingin värinen ilman renkaita.

Riistanvärinen n

Turkin väri: lämmin punaruskea mustalla tickingillä.

Pohjaväri: tumma aprikoosi/oranssi.

Sininen a

Turkin väri: lämmin siniharmaa tummalla teräksen siniharmaalla tickingillä.

Pohjaväri: vaaleanruskea/kerma

Punainen o

Turkin väri: kirkas lämmin kuparinpunainen suklaanruskealla tickingillä

Pohjaväri: tumma aprikoosi

Beige p

Turkin väri: beige tummalla, lämpimän sävyisellä kermanvärisellä tickingillä.

Pohjaväri: vaalea kerma

Hopeavärit.

Huomioitavaa:

Pohjaväriässä ei saa olla ruskeaa tai keltaista sävyä tai laikkuja

Mustahopea ns

Turkin väri: puhdas hopeanvalkoinen mustalla tickingillä

Pohjaväri: puhdas hopeanvalkoinen

Sinihopea as

Turkin väri: puhdas hopeanvalkoinen tumman teräksen siniharmaalla tickingillä.

Pohjaväri: puhdas hopeanvalkoinen

Punahopea os

Turkin väri: puhdas hopeanvalkoinen suklaanruskealla tickingillä

Pohjaväri: puhdas hopeanvalkoinen

Beigehopea ps

Turkin väri: puhdas hopeanvalkoinen tummalla lämpimän sävyisellä kermanvärisellä tickingillä.

Pohjaväri: puhdas hopeanvalkoinen

Abessinialaisen ja somalin pistetaulukko

Pistetaulukko		ABY	SOM
Pää	Pään muoto, nenä, leuka ja hampaat, otsa, korvien muoto ja sijainti	25	25
Silmät	Muoto ja väri	10	10
Vartalo	Muoto, koko, luusto, jalkojen pituus, tassujen muoto, hännän muoto ja pituus	20	20
Turkki			
Pohjaväri		15	15
Ticking		15	15
Tuntuma		10	10
Yhteensä		40	40
Kunto		5	5

Created with Datawrapper

Huomioitavaa ja virheet

Valkoista saa olla vain leuassa ja sieraimissa.

Sertifikaatin epäävät virheet

Pää: Siamilaistyyppinen tai pyöreä.

Turkki: Pohjaväri liian harmaa, liian tumma tai liian vaalea, liian vähän tai ei ollenkaan tickingiä toivotuissa osissa turkkia.

4.4.2 NÄYTTELYT

Abessinialaisten ja somalien arvostelun haasteita

Abessinialaisten ja somalien uusi standardi tuli voimaan 1.1.2016 ja verraten aikaisempaan pisteytykseen värityksestä siirrettiin 5 pistettä päähän. Muutosta perusteltiin sillä, että myös pää ja ilme ovat tärkeitä tekijöitä ulkonäköä arvioitaessa. Muutos tehtiin juuri ennen rotujen siirtymistä 4. kategoriaan.

Abessinialainen ja somali ovat haastavia rotuja arvostella, koska standardin mukaan kyseessä on harmoninen ja tasapainoinen kissa. Yhdenkään tietyn piirteen ei pitäisi pistää erityisesti silmään, lukuun ottamatta erityisen lämmintä ja tummaa väriä ja näkyvää tickingiä. Jos huomion vie liian suuret tai liian pienet korvat, pään harmonisuus katoaa. Vaikka tällainen kissa onkin ehdottomasti viehättävä, se ei ole harmoninen eikä siten rotustandardin mukainen.

Täydellisen turkin aikaansaaminen on myös haastavaa. Absessinialaisella liian lyhyt turkki on ongelmallinen tickingiä ja pohjaväriä tarkasteltaessa. Absessinialaisen turkissa tulee olla tarpeeksi pituutta, jotta tickingille on tilaa. Lisäksi todella lyhytturkkisilta abessinialaisilta puuttuu usein pohjaturkki, jota abessinialaisella kuitenkin kuuluisi jonkin verran olla antamassa turkille substanssia ja vaadittu joustavuus. Kun arvioidaan tickingiä (sivellen turkkia vastakarvaan yhdellä sormella) turkin tulisi palata heti muotoonsa. Yhden abessinialaisturkin määritelmän mukaan turkin tulisi näyttää siltä, kuin kissa ei kastuisi edes

sateessa. Valitettavasti useat tuomarit tuntuvat vaativan abessinialaisilta erittäin lyhyttä (ja ohutta) turkkia, joten näyttelymenestystä tärkeänä pitävät kasvattajat sitten helposti valitsevat näitä lyhyt- ja ohutturkkisia kissoja jatkokasvatukseen.

Haaste somalin arvostelussa on tickingin myöhäinen kehittyminen – kuvio voi olla valmis vasta kissan ollessa kaksivuotias. Aiemmin toivottiin paksua kauluria ja ns. pöksyjä (takapuolen ja takajalkojen pidempää turkkia), mutta nämä eivät ole uudessa standardissa enää vaadittuja. Kauluri, pöksyt ja tuuhea häntä ovat vaikeita saavuttaa leikkaamattomille kissoille ja vaihtelevat myös vuodenaikojen mukaan.

Lämmintä värisävyä vaaditaan kaikissa perusväreissä, tämä tarkoittaa suurta määrää rufismia. Tämä ei aiheuta ongelmia riistanvärisille tai sinisille kissoille, koska ihanteellinen riistanvärinen on tumman punaruskea kissa mustalla tickingillä ja ihanteellisella sinisellä on lämmin ruskeahko sävy kaukaa katsottuna, sekä teräksensininen ticking.

Sen sijaan jos punaisella kissalla (tai sen diluutiolla beigellä) on tarvittava määrä rufismia, tickingiin ei voi tulla voimakasta, kauas erottuvaa kontrastia. Pohjaväri on näissä tapauksissa lähellä tickingin väriä ja ticking koostuu saman värin kahdesta eri sävystä. Koska nämä värit ovat molemmat lämpimiä, ticking-kuvio ei välttämättä erotu kaukaa katsottuna tai hämärässä valaistuksessa. Riistanvärisen ja sinisen tickingissä yhdistyy kylmä (musta / sininen) ja lämmin (tiilenvärinen ja lämmin beige) väri, joten

ticking luonnollisesti on jyrkkärajaisempi ja kontrasti suurempi.

Kaikilla kissoilla ticking-kuvio kuitenkin tulee näkyä silitettäessä vastakarvaan. Erityisestä pitkäkarvaisempien somalien turkkia on tärkeää tarkastella läheltä. Näyttelypaikan valot voivat myös hankaloittaa tickingin näkymistä. Siksi erityisesti tummempia abessinialaisia ja somaleita pitäisi tarkastella luonnonvalossa aina, kun se on mahdollista, koska se muuttaa kaikkia värejä huomattavasti.

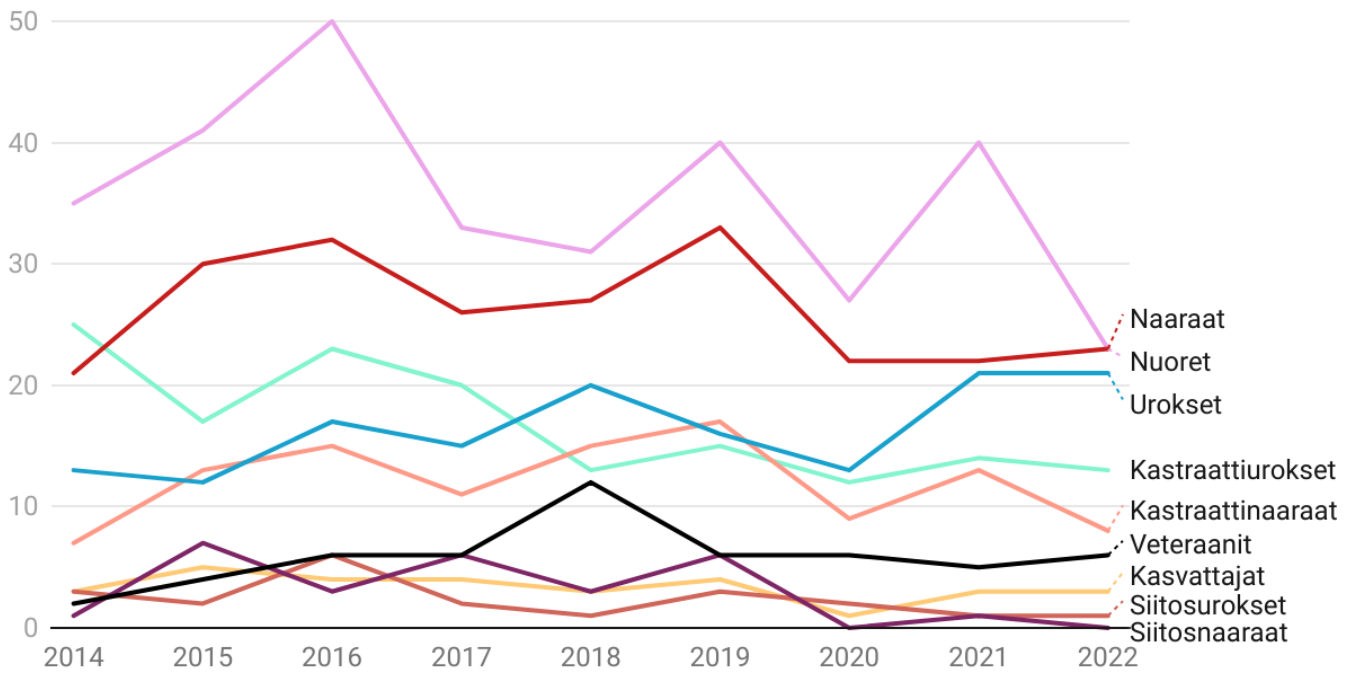
Valkoinen pohjaväri on virhe diluutiokissoilla (sininen ja beige). Voi olla haastavaa määrittää, onko pohjaväri valkoinen, vaiko vain hyvin vaalea creme tai beige etenkin silloin, kun vertailukohtaa ei ole. Valkoista pohjaväriä vaaditaan vain hopeamuunnoksissa, eikä niiden turkissa saa olla lainkaan tummentumia tickingin ulkopuolella. Rufismia hopeilla kutsutaankin nimellä "tarnishing", eli karkeasti käännettynä "tahraisuus". Hopeiden tulee olla puhtaan hopeanvalkoisia tickingiä ja pään tabbykuvioita lukuun ottamatta. Kaikki muut värit esimerkiksi rinnassa, etujaloissa ja kaulassa ovat virheitä hopeilla. Tämän vuoksi hopeat tyypillisesti kasvatetaan erillään perusväreistä, koska niiden vaatimukset värin suhteen ovat täysin päinvastaiset.

Vaikka abessinialaiset ja somalit kehittyvät suhteellisen nopeasti joihinkin toisiin rotuihin

verrattuna, ne käyvät läpi muutoksia koko elämänsä ajan. Pää on valmis noin kahden vuoden iässä. Nuorilla kissoilla on usein melko suora profiili pään kehittyessä. Veteraaneja arvostellessa tulee ottaa huomioon, että ticking-kuvio heikkenee iän myötä agouti-geenin toiminnan heiketessä. Joillakin nuorilla kissoilla pohjaväri voi olla hieman harmahtava sävy ja väriä vain karvojen kärjissä. Tämä on erityisen yleistä riistanvärisillä somaleilla ja tulisi ottaa huomioon nuorten kissojen väriä arvostellessa. Näyttelyissä käy enimmäkseen hyvin nuoria kissoja, ja moni tuomari ei ole edes nähnyt veteraani-ikäisen kissan tickingiä.

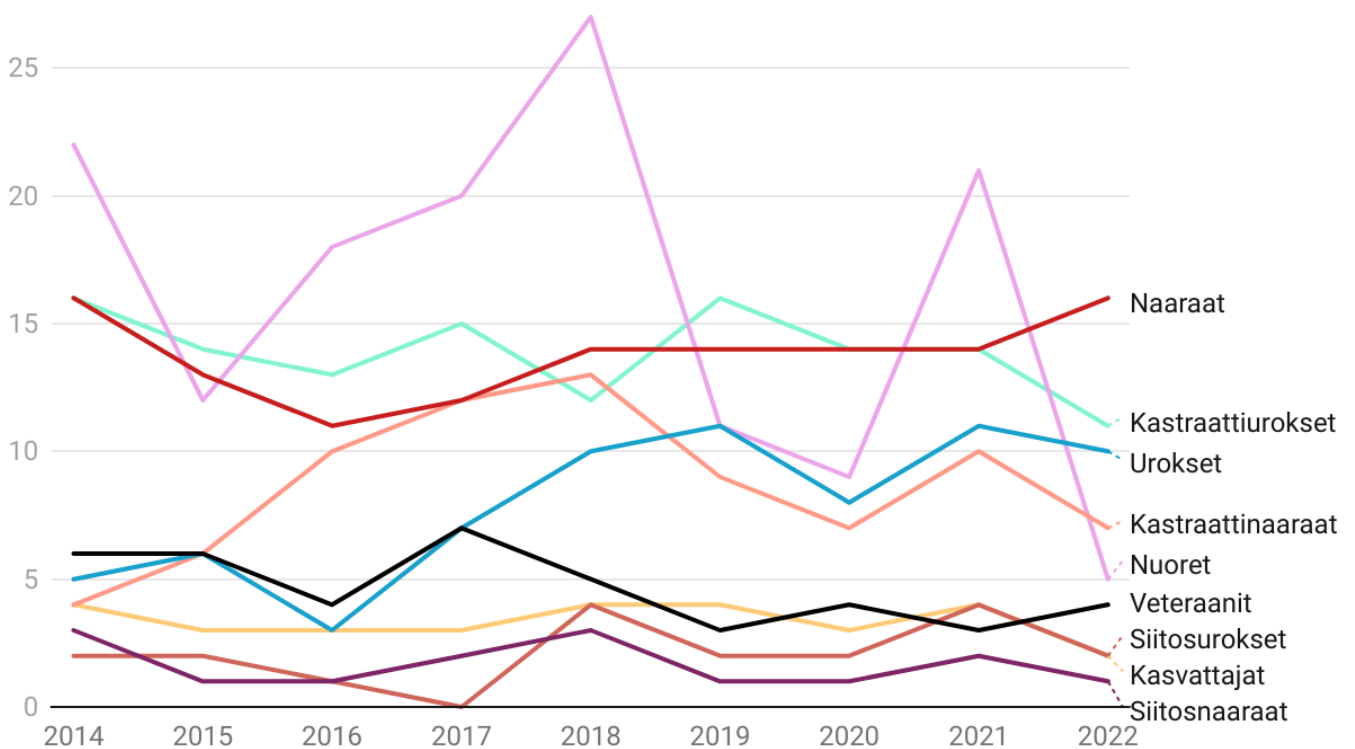
Myös tyypillinen tabbykuvioon kuuluva valkoinen alue kissan kuonon ja leuan ympärillä muuttuu iän myötä. Pennuilla ja nuorilla kissoilla vaalea alue voi olla kirkkaampi ja jatkaa jopa rintaan asti. Kissan kypsyessä ja värin kehittyessä vaalea alue saattaa tummentua. Iäkkäämmillä kissoilla on usein lähes valkoinen "leukalappu", ulottuen kaulaan asti. Valkoinen medaljonki taas on sertifikaatin epäävä virhe ja ilmestyy yleensä kissan saavuttaessa aikuisiän.

Näyttelyssä käyvät abessinialaiset

Created with Datawrapper

Somaleiden määrä näyttelyissä

Created with Datawrapper

Hyväksytyt värit eri kattojärjestöissä

	EMS-koodi FIFessä	CFA	FIFe	ACF	WCF	SACC	CCCA	TICA	GCCF	NZCF
Riista	n	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Sininen	a	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Suklaa	b				x	x	x	x	x	x
Lila	c					x	x	x	x	x
Punainen (aito)	d							x	x	x
Creme	e							x	x	x
Kilpikonna	f							x	x	x
Sinikilpikonna	g							x	x	x
Suklaakilpikonna	h							x	x	x
Lilakilpikonna	j							x	x	x
Punainen (sorrel/kaneli)	o	x	x	x	x		x	x	x	x
Beige	p	x	x	x	x		x	x	x	x
Kanelikilpikonna	q							x	x	x
Beigekilpikonna	r							x	x	x
Mustahopea	ns		x	x	x	x	x	x	x	x
Sinihopea	as		x	x	x	x	x	x	x	x
Suklaahopea	bs				x	x	x	x	x	x
Lilahopea	cs					x	x	x	x	x
Punahopea (aito)	ds							x	x	x
Crenehopea	es							x	x	x
Kilpikonnahopea	fs							x	x	x
Sinikilpikonnahopea	gs							x	x	x
Suklaakilpikonnahopea	hs							x	x	x
Lilakilpikonnahopea	js							x	x	x
Punahopea (kaneli)	os		x	x	x	x	x	x	x	x
Beigehopea	ps		x	x	x	x	x	x	x	x
Punakilpikonnahopea	qs							x	x	x
Beigekilpikonnahopea	rs							x	x	x

Created with Datawrapper

4.4.4 YHTEENVETO RODUN KESKEISIMMISTÄ ULKOMUOTO- JA RAKENNEONGELMISTA

Roduilla ei ole varsinaisia terveyteen vaikuttavia rakenneongelmia. Verrattaessa yksittäisten kissojen ulkomuotoa standardiin, roduilla esiintyy suurehkoakin vaihtelua yksilöiden välillä. Yksilöiden välinen ulkonäön vaihtelevaisuus ei kuitenkaan ole kissojen terveyteen tai elinvoimaisuuteen vaikuttava asia. Lisäksi ulkonäön vaihtelun suuruus kertoo myös rotujen geenipohjan monimuotoisuudesta.

5. YHTEENVETO AIKAISEMPIEN TOIMENPITEIDEN / TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Roduilla ei ole aiempaa varsinaista tavoiteohjelmaa, jonka toimenpiteiden toteutumista voitaisiin arvioida. Kuitenkin Somakiss ry on pitkään ohjeistanut ja tukenut kasvattajia jalostustyössä.

Somakiss ry ylläpitää rekisteriä abessinialais- ja somalikkisoiden terveystilanteesta sekä lisääntymiseen liittyvistä seikoista. Tilastotietoa keräämällä saadaan todenmukaisempi kuva rotujen terveystilanteesta ja sen edistämiseen tarvittavista toimenpiteistä. Hallitus nimittää vuosittain terveysrekisterin ylläpitäjän, joka sitoutuu vaitiolovelvollisuuteen lähetettyjen tietojen osalta. Terveysrekisterin ylläpitäjälle lähetetään pentueilmoitukset sekä DNA-testien tulokset. Tulokset kootaan Somakiss ry:n ylläpitämään rekisteriin. Somakiss ry voi luovuttaa kerättyjä tietoja anonymisoituna yhdistyksen hallituksen hyväksymille tahoille. Kissojen omistajat, kasvattajat ja nimet ovat ainoastaan rekisterin ylläpitäjän tiedossa.

Kaupallisten geenitestien tultua markkinoille perinnölliset sairaudet PRA ja PK-anemia (katso kohta 4.3.1. Rodulla esiintyvät yleisimmät sairaudet ja viat) on voitu ottaa jalostusyhdistelmissä huomioon ja näin ehkäistä sairastuvien yksilöiden syntyminen. Somakiss ry tarjoaa jäsenilleen testaustukea sekä pakollisen PRA-testin, että vapaaehtoisen PK-testin kuluihin. Yhdistys on myös tukenut jäsentensä kissojen silmäpeilausta. Tuen saamisen ehtona on testitulosten toimittaminen yhdistyksen ylläpitämään terveysrekisteriin. Tukea maksetaan 5 € / DNA-testi ja 10 € / silmäpeilaus.

Kaikki Somakiss ry:n kasvattajajäsenet allekirjoittavat kasvattajasitoumuksen. Sitoumus ja siihen liittyvä pentuelomake on otettu käyttöön vuonna 2011 ja uudistettu nykymuotoiseksi vuonna 2018. Uudistuksessa sitoumukseen lisättiin kohta sitoutumisesta luovuttamaan pennut vähintään 14-viikkoisina. Somakiss ry on toiminut korkeamman luovutusiän puolestapuhujana ja edelläkävijänä.

Kasvattajasitoumuksen allekirjoittaessaan yhdistyksen kasvattajajäsen sitoutuu täyttämään pentuelomakkeen jokaisesta kasvattamastaan abessinialais- ja somalipentueesta, ja toimittamaan sen yhdistyksen terveysrekisterin ylläpitäjälle. Asianmukaisesti täytetty pentuelomake on ehtona syntyneiden pentueiden julkaisemiselle yhdistyksen pentulistoilla. Jokaisesta listalle lisättävästä pentueesta on ilmoitettava molemmat vanhemmat, arvioitu syntymäaika sekä yhdistelmän sukusiitosprosentti 8 sukupolven mukaan laskettuna.

Kasvattaja sitoutuu myös päivittämään pentuelomakkeen tietoja luovutuksen yhteydessä (kuitenkin viimeistään pentujen täyttäessä 4 kuukautta), mikäli pennuilla havaitaan esimerkiksi kehityshäiriöitä ennen luovutusta tai joku pennuista menehtyy. Pentuetietolomakkeella kerätyt tiedot käsitellään ja säilytetään luottamuksellisesti. Yksilöivät tunnistetiedot, kuten kasvattajanimi, kissojen nimet ja syntymäajat jäävät ainoastaan terveysrekisterin ylläpitäjän tietoon.

Pentuelomakkeessa kerätään tietoa muun muassa seuraavista seikoista:

- Isän ja emon PK- ja PRA-tulokset ja mahdollinen fertilisaation esto ennen pentuetta
- Synnytyksen kesto ja mahdolliset komplikaatiot
- Pentueen tiedot (syntymäaika, pentujen määrä, värit ja sukupuolet)
- Mahdolliset kehityshäiriöt ja menehtyneet pennut luovutusikänsä mennessä

6. KASVATUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 KASVATUKSEN VISIOT

Kasvattaa terveitä ja rotumääritelmän mukaisia abessinialaisia ja somaleja, joiden geenipohja on maailmanlaajuisesti laaja. Tuontikissoja luonnollisesti tarvitaan tuomaan uutta geenimateriaalia, mutta tässä olisi tärkeää varmistua siitä, että kyseessä olisi paitsi uusi geenimateriaali Suomeen, niin myös sukutaulu, joka edesauttaisi maailmanlaajuisen geenipoolin pitämistä mahdollisimman laajana. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ei sorruta helppoihin, kaupallisten kasvattajien kissoihin. Nykyään internet ja sen sosiaalisen median kanavat suorastaan pursuavat kasvatuskissojen myynti-ilmoituksia. Olisikin ehdottoman tärkeää selvittää, kuinka paljon myyjä on jo myynyt tai aikoo myydä kasvatuskissoja samoista yhdistelmistä. Tämä vaatii kasvattajien välistä yhteistyötä ja avoimuutta. Olisi hyödyllistä oppia tunnistamaan kaupalliset kasvattajat ja nämä massatuotetut sukutaulut.

Yhdistys järjestää hyödyllisiä luentoja ja webinaareja terveydestä, ruokinnasta ja käyttäytymisestä sekä aktivoinnista. Tarvittaessa aloittelevien kasvattajien tai kasvattamisesta kiinnostuneiden on mahdollista saada mentorointia ja apua yksittäisissäkin kysymyksissä.

6.2 SUOSITUKSET SIITOSKISSOILLE JA YHDISTELMILLE

Itsestäänselvää tulisi olla, että kasvatukseen käytetään vain terveitä ja hyväluonteisia kissoja. Testattavaksi suositellaan paitsi pakollinen PRA, niin myöskin PK-anemia ja veriryhmä, josta mielellään DNA-testi serologisen sijaan.

Somakiss ry suosittelee myös tutkituttamaan kasvatuskissojen patellaluksaation. Olisi myös tärkeää tietää kasvatukseen suunniteltujen kissojen taustoja. Jos linjoissa on esiintynyt esimerkiksi runsaasti tiinehtymis- synnytys- tai pentujenhoito-ongelmia, tällaisen kissan kasvatuskäyttöä tulisi vakavasti harkita. Sama koskee muitakin linjoissa mahdollisesti esiintyviä ongelmia. Tuontikissoista näitä taustatietoja on ehkä vaikeaa saada, mutta luotettavat pitkän linjan kasvattajat kyllä kertovat taustatiedotkin avoimesti.

On erittäin tärkeää tuntea kasvatuskissojensa sukutaulut mahdollisimman pitkälle. Esimerkiksi 8-10 sukupolvea antaa jo varsin tyydyttävän kuvan. Tämä on erityisen tärkeää tuontikissoja harkittaessa, koska vaikka kasvattajanimi on "uusi", sieltä kuitenkin jo kolmen-neljän sukupolven takaa löytyvät ne yleisimmät linjat ja siitosmatadorit.

Siitosmatadoreista johtuva geenipohjan supistuminen hankaloittaa seuraavien sukupolvien kasvatusta aikaansaamalla pullonkaulan: seuraava sukupolvi on sitten suurimmaksi osaksi puolisisaruksia.

Suosittellemme myös, että kun kasvattaja tuo Suomeen tuontikissan, hän pyrkisi tuomaan linjoja, joita täällä ei vielä runsaammin ole. Olisi hyvä katsoa tuontikissan sukutaulua vähintään 8 sukupolvea, ja olla selvillä siitä, kuinka käytetyt sukutaulussa esiintyvät kissat ovat maailmanlaajuisesti.

Somakiss yhdistyksenä ei hyväksy pentulistoilleen pentueita joiden sukusiitosprosentti on yli 12,5 prosenttia. Tämän lisäksi olisi hyvä myös kiinnittää huomiota sukukatoprosenttiin, jonka tulisi olla mahdollisimman korkea, eli kissalla tulisi olla mahdollisimman paljon eri kissoja sukutaulussaan.

6.3 TOIMINTASUUNNITELMA JA TAVOITEOHJELMAN SEU- RANTA

Yhdistys seuraa tavoiteohjelman edistymistä ja varautuu päivittämään tavoiteohjelman viimeistään kolmen vuoden kuluttua julkaisusta. Päivityksiä voidaan tarvittaessa tehdä myös tätä aiemmin. Yhdistys julkaisee tavoiteohjelman jäsenilleen kotisivuillaan.

6.4 MAHDOLLISET UHAT SEKÄ VARAUTUMINEN ONGELMIIN

Kuten tässä työssä on aiemmin jo useampaan kertaan mainittu, sekä abessinialainen että somali ovat loppujen lopuksi varsin pienilukuisia rotuja. Pienilukuisen rodun suurin riski on luonnollisesti geenipoolin pieneneminen, eikä ja kasvattajien ole suotavaa ajatella rotua vain Suomen rajojen sisäpuolella.

Tässä etenkin globalisaatio ei ole ollut avuksi. Internetin myötä kissojen löytäminen ja hankkiminen ympäri maailmaa on helpompaa kuin ennen. Tällöin ei enää synny niin sanottuja saaripopulaatioita. Kissalla, jonka hankit valtameren toisella puolella voi olla tismalleen samat isovanhemmat kuin vaikkapa Virossa syntyneellä pentueella ja hyvin usein onkin.

Kasvattajien on myös hyvä ymmärtää se, että kaikki kasvattajat eivät kasvata koko rodun hyvinvointi ja jatkuvuus mielessään. Kasvattajan motivaationa voi olla esimerkiksi näyttelyvoitot, kissanpentujen tuottaminen mahdollisimman helposti ja kaupallinen kasvatusta elinkeinona. On myös havaittavissa yleisesti kautta linjan sitä, että rotujen historiaan ja terveyteen ei paneuduta kunnolla tai niistä ei haluta ottaa selvää, vaan aiempien kasvattajasukupolvien työlle viitataan kintaalla ja nojaututaan esimerkiksi terveysasioissa täysin kaupallisiin geenitesteihin. Onkin houkuttelevan helppoa julistaa omat kasvatuskissat täysin terveiksi,

kun aiemmista sukupolvista ei ole mitään tietoa, kaupallinen geenitesti näyttää negatiivista ja vuoden ikäinen siitosnaaras ei ole vielä ehtinyt sairastua mihinkään.

Kaikki abessinialaisten geenipoolissa näkyvät uhkakuvat toistuvat kärjistetyksi ja korostetusti myös somalien puolella, koska se on reilusti abessinialaista pienilukuisempi rotu. Somalikasvattajat ovat pystyneet aikaisempina vuosina hakemaan uutta verta abessinialaisten puolelta, mutta mikäli abessinialaisten geneettinen materiaali typistetään muutamiiin päälinjoihin, loppuu uuden geenimateriaalin saaminen myös somaleilla lyhyeen.

Yksi riski somaleilla saattaa olla somalilinjojen sekoittuminen abessinialaiskasvatukseen FIFen poistaessa tyystin varianttimerkinät. Tällöin voi olla riskinä, että ilman abessinialaiskasvattajien valppautta löytyvät samat somalilinjat myös abessinialaisten takaa ja silloin on somalikasvattajilla edessään täydellinen umpikuja, josta ulos pääsee vain roturisteytyksien kautta.

7. LÄHTEET

Lähteet: Jonna Jäntti 2013, maisterintutkielma. Helsingin yliopisto <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/42631/J%C3%A4ntti.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016 <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/tehollinen-populaatiokoko>

Vapalahti K, Virtala AM, Joensuu TA, Tiira K, Tähtinen J, Lohi H. Health and Behavioral Survey of over 8000 Finnish Cats. *Front Vet Sci.* 2016;3:70. Published 2016 Aug 29. doi:10.3389/fvets.2016.00070 <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fvets.2016.00070/full>

Valokuvat: Ludmila Pankova, Marika Lahti, Pauli Araneva, Katja Patrikainen, Sanna-Leena Santapakka, Pirkko Heinonen, Nadin Sguaitamatti ja Nina Nylander.

8. LIITTEET

Abessinialaisten ja somalien CFA ja TICA -standardit.

Suomen Kissaliitto ry päätti liittokokouksessaan suositella rodun/rotujen kasvatuksen tavoiteohjelman/ tavoiteohjelmien laatimista Suomen Kissaliiton ja rotuyhdistyksen väliseen yhteistyösopimukseen liittyen.

Somakiss ry on koonnut työryhmän laatimaan kasvatuksen tavoiteohjelmaa. Työryhmään kuuluvat Anne-Maj Ahokas, Elina Koivisto, Anne Kontula ja Sanna-Leena Santapakka.

Kiitokset KTO:n laatimisessa työryhmää auttaneelle Kissaliiton rotukirjaaja Katja Kinnuselle, taulukoiden pivotoinnissa auttaneelle Mika Koskiolalle, valokuvista etenkin Ludmila Pankovalle ja yleisestä avusta ja tsempestä Somakiss ry:n puheenjohtaja Eveliina Jurmulle.

Abyssinian

POINT SCORE

HEAD (25)	
Muzzle.....	6
Skull.....	6
Ears.....	7
Eye Shape.....	6
BODY (30)	
Torso.....	15
Legs and Feet.....	10
Tail.....	5
COAT (10)	
Texture.....	10
COLOR (35)	
Color.....	15
Ticking.....	15
Eye Color.....	5

GENERAL: the overall impression of the ideal Abyssinian would be a colorful cat with a distinctly ticked coat, medium in size and regal in appearance. The Abyssinian is lithe, hard and muscular, showing eager activity and a lively interest in all surroundings. Well balanced temperamentally and physically with all elements of the cat in proportion.

HEAD: a modified, slightly rounded wedge without flat planes; the brow, cheek, and profile lines all showing a gentle contour. A slight rise from the bridge of the nose to the forehead, which should be of good size, with width between the ears and flowing into the arched neck without a break.

MUZZLE: not sharply pointed or square. The chin should be neither receding nor protruding. Allowance should be made for jowls in adult males.

EARS: alert, large, and moderately pointed; broad, and cupped at base and set as though listening. Hair on ears very short and close lying, preferably tipped with black on a ruddy Abyssinian, chocolate-brown on a cinnamon Abyssinian, slate blue on the blue Abyssinian, or light cocoa brown on a fawn Abyssinian.

EYES: almond shaped, large, brilliant, and expressive. Neither round nor oriental. Eyes accentuated by fine dark line, encircled by light colored area.

BODY: medium long, lithe and graceful, but showing well developed muscular strength without coarseness. Abyssinian conformation strikes a medium between the extremes of the cobby and the svelte lengthy type. Proportion and general balance more to be desired than mere size.

LEGS and FEET: proportionately slim, fine boned. The Abyssinian stands well off the ground giving the impression of being on tip toe. Paws small, oval, and compact. Toes: five in front and four behind.

TAIL: thick at base, fairly long and tapering.

COAT: soft, silky, fine in texture, but dense and resilient to the touch with a lustrous sheen. Medium in length but long enough to accommodate two or three dark bands of ticking.

PENALIZE: off-color pads. Long narrow head, short round head. Barring on legs, dark broken necklace markings, rings on tail. Coldness or grey tones in the coat. White undercoat on blue or fawn Abyssinians.

DISQUALIFY: white locket, or white anywhere other than nostril, chin, and upper throat area. Kinked or abnormal tail. Dark unbroken necklace. Grey undercoat close to the skin extending throughout a major portion of the body. Any black hair on a cinnamon Abyssinian. Incorrect number of toes. Any color other than the four accepted colors.

ABYSSINIAN COLORS

Coat color: warm and glowing. **Ticking:** distinct and even, with dark (tail tip color) colored bands contrasting with undercoat colored bands on the hair shafts. Undercoat color clear and bright to the skin. Deeper color shades desired, however intensity of ticking not to be sacrificed for depth of color. Darker shading along spine allowed if fully ticked. Preference given to cats UNMARKED on the undersides, chest, and legs; tail without rings. **Facial Markings:** dark lines extending from eyes and brows, cheekbone shading, dots and shading on whisker pads are all desirable enhancements. Eyes accentuated by fine dark line, encircled by light colored area. **Eye color:** gold or green, the more richness and depth of color the better.

RUDDY: coat ruddy brown (burnt-sienna), ticked with black; the extreme outer tip to be the darkest, with orange-brown undercoat. Tail tipped with black. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the main color. **Nose leather:** tile red. **Paw pads:** black or brown, with black between toes, extending slightly beyond the paws.

CINNAMON: coat rich, warm glowing red, ticked with chocolate-brown, the extreme outer tip to be darkest, with red-orange undercoat. Tail tipped with chocolate-brown. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the main color. **Nose leather:** rosy pink. **Paw pads:** pink, with chocolate-brown between toes, extending slightly beyond the paws.

BLUE: coat warm beige, ticked with slate blue, the extreme outer tip to be the darkest, with blush beige undercoat. Tail tipped with slate blue. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the main color. **Nose leather:** old rose. **Paw pads:** mauve, with slate blue between toes, extending slightly beyond the paws.

FAWN: coat warm rose-beige, ticked with light cocoa brown, the extreme outer tip to be the darkest, with blush beige undercoat. Tail tipped with light cocoa brown. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the main color. **Nose leather:** salmon. **Paw pads:** pink with light cocoa brown between the toes, extending slightly beyond the paws.

The following information is for reference purposes only and not an official part of the CFA Show Standard.

Abyssinian Color Class Numbers

Ruddy	0380	0381
Cinnamon	0382	0383
Blue	0384	0385
Fawn	0386	0387
AOV	None	None

Abyssinian allowable outcross breeds: none.

Somali

POINT SCORE

HEAD (25)	
Skull	6
Muzzle	6
Ears	7
Eye shape	6
BODY (25)	
Torso	10
Legs and feet	10
Tail	5
COAT (20)	
Texture	10
Length	10
COLOR (30)	
Color	10
Markings	5
Ticking	10
Eye color	5

GENERAL: the overall impression of the Somali is that of a well proportioned medium to large cat, firm muscular development, lithe, showing an alert, lively interest in all surroundings, with an even disposition and easy to handle. The cat is to give the appearance of activity, sound health, and general vigor.

HEAD: a modified, slightly rounded wedge without flat planes; the brow, cheek, and profile lines all showing a gentle contour. A slight rise from the bridge of the nose to the forehead, which should be of good size with width between the ears flowing into the arched neck without a break.

MUZZLE: shall follow gentle contours in conformity with the skull, as viewed from the front profile. Chin shall be full, neither under-shot nor overshot, having a rounded appearance. The muzzle shall not be sharply pointed and there shall be no evidence of snappiness, foxiness, or whisker pinch. Allowance to be made for jowls in adult males.

EARS: large, alert, moderately pointed, broad, and cupped at the base. Ear set on a line towards the rear of the skull. The inner ear shall have horizontal tufts that reach nearly to the other side of the ear; tufts desirable.

EYES: almond shaped, large, brilliant, and expressive. Skull aperture neither round nor oriental. Eyes accented by dark lidskin encircled by light colored area. Above each a short dark vertical pencil stroke with a dark pencil line continuing from the upper lid towards the ear.

BODY: torso medium long, lithe, and graceful, showing well-developed muscular strength. Rib cage is rounded; back is slightly arched giving the appearance of a cat about to spring; flank level with no tuck up. Conformation strikes a medium between the extremes of cobby and svelte lengthy types.

LEGS and FEET: legs in proportion to torso; feet oval and compact. When standing, the Somali gives the impression of being nimble and quick. Toes: five in front and four in back.

TAIL: having a full brush, thick at the base, and slightly tapering. Length in balance with torso.

COAT: texture very soft to the touch, extremely fine and double coated. The more dense the coat, the better. Length: a medium length coat, except over shoulders, where a slightly shorter length is permitted. Preference is to be given to a cat with ruff and breeches, giving a full-coated appearance to the cat.

PENALIZE: color faults – cold grey or sandy tone to coat color; mottling or speckling on unticked areas. Pattern faults – necklaces, leg bars, tabby stripes, or bars on body; lack of desired markings on head and tail. Black roots on body.

DISQUALIFY: white locket or groin spot or white anywhere on body other than on the upper throat, chin and nostril area. Any skeletal abnormality. Wrong color paw pads or nose leather. Any other colors than the four accepted colors. Unbroken necklace. Incorrect number of toes. Kinks in tail.

SOMALI COLORS

COAT COLOR: warm and glowing. Ticking: distinct and even, with dark colored bands contrasting with lighter colored bands on the hair shafts. Undercoat color clear and bright to the skin. Deeper color shades desired, however, intensity of ticking not to be sacrificed for depth of color. Preference given to cats UNMARKED on the undersides, chest, and legs; tail without rings. Markings: darker shading along spine continuing through tip of tail; darker shading up the hocks, shading allowed at the point of the elbow; dark lines extending from eyes and brows, cheekbone shading, dots and shading on whisker pads are desirable enhancements, eyes accentuated by fine dark line, encircled by light colored area. **Eye color:** gold or green, the more richness and depth of color the better.

RUDDY: ground color burnt-sienna, ticked with various shades of darker brown or black; the extreme outer tip to be the darkest. Tail tipped with black. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the ground color. **Nose leather:** tile red. **Paw pads:** black or dark brown, with black between toes, extending slightly beyond the paws.

CINNAMON: ground color rich, warm glowing red, ticked with chocolate-brown, the extreme outer tip to be darkest, with red-orange undercoat. Tail tipped with chocolate-brown. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the ground color. **Nose leather:** rosy pink. **Paw pads:** pink, with chocolate-brown between toes, extending slightly beyond the paws.

BLUE: ground color warm beige, ticked with slate blue, the extreme outer tip to be the darkest. Tail tipped with slate blue. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the ground color. **Nose leather:** old rose. **Paw pads:** mauve, with slate blue between toes, extending slightly beyond the paws.

FAWN: ground color warm rose-beige, ticked with light cocoa-brown, the extreme outer tip to be the darkest. Tail tipped with light cocoa-brown. The underside and inside of legs to be a tint to harmonize with the ground color. **Nose leather:** salmon. **Paw Pads:** pink with light cocoa-brown between the toes, extending slightly beyond the paws.

(PLEASE NOTE: the Somali is extremely slow in showing mature ticking and allowances should be made for kittens and young cats.)

The following information is for reference purposes only and not an official part of the CFA Show Standard.

Somali Color Class Numbers

Ruddy	1380	1381
Cinnamon	1382	1383
Blue	1384	1385
Fawn	1386	1387
AOV	1398	1399

Somali allowable outcross breeds: Abyssinian.

ABYSSINIAN BREED GROUP (AB/SO)

HEAD	35 points
Shape	10
Ears	5
Eyes	10
Muzzle	5
Profile	5
BODY	35 points
Torso	10
Legs and Feet	10
Tail	5
Boning	5
Musculature	5
COAT/COLOR/PATTERN ...	30 points
Texture	10
Pattern (Ticking)	10
Color	10

CATEGORY: Traditional.

DIVISIONS: Tabby and Silver/Smoke.

COLORS: Limited to eumelanistic colors and agouti pattern only.

PERMISSIBLE OUTCROSSES: None.

HEAD:

Shape: Modified wedge with rounded contours as viewed from the front. A rise from the bridge of the nose to the forehead without evidence of a sharp break. The head should be of ample length in general balance with the rest of the cat and gently curved from the forehead over the skull flowing into an arched neck.

Ears: Large, alert, and moderately pointed, broad and cupped at base and arched forward, set as though listening. Hair on ears short and close-lying, preferably tipped in conformity with the color requirements. A "thumb print" marking is desirable on the back of the ear.

Eyes: Almond shaped, large, brilliant and expressive. Skull aperture follows almond shape of eyes being neither round nor oriental. Eyes accentuated by darker lid skin, encircled by a light colored area. Above each eye appears a short vertical darker pencil stroke amidst the light area. At the sides of each eye appears a curved darker pencil line as if a continuation of the upper eyelid. Eye Color to be gold, copper, green or hazel, the more richness and depth of color the better. There is no relationship between coat and eye color. Points shall be divided equally between shape and color.

Muzzle: The muzzle shall follow gentle contours in conformity with the head as viewed from the front and in profile. Chin shall be full and neither projecting nor receding, having a rounded appearance. Allowance to be made for jowls in adult males. The muzzle shall not be sharply pointed and there shall be no evidence of snappiness, foxy appearance or whisker pinch.

Profile: Without flat planes, showing gently curved transition between brow, nose and muzzle.

BODY:

Torso: Medium long, lithe and graceful, showing well developed muscular strength without coarseness and is solid to the feel. The rib cage is rounded with no evidence of flat sides. The back is slightly arched giving the appearance of a cat about to spring. The flank shall be reasonably level without tuck-up. Proportion and general balance to be desired more than mere size.

Legs: Proportionately slim, long and well-muscled. The Abyssinian/Somali stands well off the ground.

Feet: Oval and compact. When standing, giving the impression of being on tip toe.

Tail: Long and tapering.

Musculature: Well-developed muscular strength without coarseness and solid to the feel.

COAT/COLOR/PATTERN:

Length (AB): Coat resilient to the touch with a lustrous sheen, fine in texture. Medium length, long enough to accommodate four to six alternating light and dark colored bands. The coat lies fairly close to the body; however, the undercoat should be adequate enough to avoid any evidence of slickness. Wooliness undesirable. Coat is longest at the spine, gradually shortening over the saddle, flank, legs and head.

Length (SO): The coat, very soft to the touch, is extremely fine-textured and double-coated. Semi-long length, except over shoulders where a slightly shorter length is permitted. The more dense the coat the better. Preference is to be given to a cat with ruff and breeches.

Pattern: Coat pattern is genetically a form of agouti ticking with even, dark-colored ticking contrasted with lighter bands giving a

translucent effect.

TABBY DIVISION: The colors of the Abyssinian/Somali in the Tabby Division should reflect warmth of color, giving the impression of a colorful cat. The more rufousing and depth of color the better. Deeper shades/tones preferred. Darker shading along spine allowed. White or off-white to be confined only to the upper throat area, lips and around nostrils. Preference to be given to a good, even ticking.

SILVER/SMOKE DIVISION: In the Silver Division, only the undercoat color will be different from the Tabby Division, with the six colors of ticking being the same in both divisions. In all Silver varieties, the desirable undercoat color is to be icy white, with ticking appropriate to the particular color, giving an overall sparkling silver effect. The orange-brown/sorrel/cream bands within the ticking of the Traditional Tabby Division colors are replaced with white, with the band adjacent to the skin being the lightest. Yellow or brown pigmentation on the chest, belly, under tail, or inside of legs is not desirable, although minor patches of rufousing are not to be considered a fault if the overall impression is of silver. Some rufousing may be present in the areas of ticking, especially along the spine, and the rufous polygenes may have a small effect on the silver undercolor as well, although lack of rufousing is more desirable.

GENERAL: The overall impression of the ideal Abyssinian/Somali is a medium cat, regal in appearance. The Abyssinian/Somali is foreign in type. Males proportionately larger than females, the female being finer boned and usually more active than the male. The Abyssinian/Somali shows firm muscular development and is lithe and panther-like in activity, showing a lively interest in all surroundings. The coat of the Abyssinian/Somali has an iridescent quality. Coat pattern is genetically a form of agouti ticking with even, dark-colored ticking contrasted with lighter bands giving a translucent effect. The Abyssinian/Somali is of sound health and vigor, well-balanced physically and temperamentally gentle and amenable to handling.

PENALIZE:

Color Faults: Cold, gray or sandy tone to coat color in ruddies, chocolates, or cinnamons or gray hair next to skin with absence of correct undercoat color. Distinct broken necklaces, leg bars, mottling or

speckling in unticked areas (underside of body, chest and inside legs), tabby stripes or bars. Slick coat or excessive plushness. Wrong color or patching in pads.

Ticking and Pattern Faults: Unevenness of ticking over body, lack of desired markings on head and tail.

Condition: Flabbiness of body, lack of coat luster, eye color, evidence of illness, emaciation and lack of muscle tone are faults and points shall be deducted.

WITHHOLD ALL AWARDS (WW): Unbroken necklace. Reversed ticking (outermost tip of hair light instead of dark). In the Tabby division, white locket or white anywhere on the body other than around nostril, chin and upper throat areas.

Temperament must be unchallenging; any sign of definite challenge shall disqualify. The cat may exhibit fear, seek to flee, or generally complain aloud but may not threaten to harm.

In accordance with Show Rules, ARTICLE SIXTEEN, the following shall be considered mandatory disqualifications: a cat that bites (216.9), a cat showing evidence of intent to deceive (216.10), adult whole male cats not having two descended testicles (216.11), cats with all or part of the tail missing, except as authorized by a board approved standard (216.12.1), cats with more than five toes on each front foot and four toes on each back foot, unless proved the result of an injury or as authorized by a board approved standard (216.12.2), visible or invisible tail faults **if Board approved standard requires disqualification** (216.12.4), crossed eyes **if Board approved standard requires disqualification** (216.12.5), total blindness (216.12.6), markedly smaller size, not in keeping with the breed (216.12.9), and depression of the sternum or unusually small diameter of the rib cage itself (216.12.11.1). See Show Rules, ARTICLE SIXTEEN for more comprehensive rules governing penalties and disqualifications.